Uppsala kommun

Datum:
2021-12-17

Diarienummer:
KRN-2021-00026

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:

För yttrande:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Granskning av samverkan och prioriteringar stad/land

PwC har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunstyrelsens samverkan inom landsbygdsutvecklingen, samt genomföra en analys av prioriteringar av resurser inom stadsbyggnadsområdet och planer mellan stad och landsbygd. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Granskningen visar att kommunstyrelsen inte helt säkerställer en ändamålsenlig samverkan, för att målet om att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska kunna uppnås. Ett antal utvecklingsområden har identifierats, bl a gällande implementering i kommunkoncernen av centrala styrdokument, strukturer och resurser för samverkan samt en avsaknad av kommunikationsstrategi. Vi ser det dock som positivt att granskningen visar att det föreligger en tydlig dokumenterad styrning som ger förutsättningar för en ändamålsenlig samverkan och att kommunen är aktiv i och får resultat av sitt deltagande i Leader Upplandsbygd. Vi har vidare noterat att arbete pågår med ny handlingsplan.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen följande:

- Eftersträva att den kommande handlingsplanen innehåller mätvärden som kan följas upp, tex genom nyckeltal.
- Säkerställ att landsbygdsprogrammet med tillhörande handlingsplan implementeras i hela kommunkoncernen.
- Säkerställ att metoderna för att kunna mäta, följa upp, och analysera i vilken grad olika åtgärder bidrar till måluppfyllelse utvecklas. Utveckla även redovisningen så att det ges en tydligare bild av hur arbetet med strategin lokalt engagemang utvecklas som en del i redovisningen av hur utvecklingen mot att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner fortskrider som helhet

Postadress: Uppsala kommun, kommunrevisionen, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 11 32 (Kansli)
E-post: kommunrevisionen@uppsala.se
www.uppsala.se

- Säkerställ att det skapas en tydligare struktur och förutsättningar för en mer kontinuerlig samverkan med lokala utvecklingsgrupper, föreningsliv och medborgardialog, än den som sker i projektform, exempelvis service-punkter och medborgarbudget.
- Beakta hur landsbygdsberedningen eventuellt skulle kunna utvecklas genom representation från landsbygdens föreningar och näringsliv. Detta med hänsyn taget till pågående utredning av stads- och bygderåd.
- Överväg att utöka den tjänst som arbetar med landsbygdsutvecklingen och stärk samordningen mellan arbetet med landsbygdsprogrammet och arbetet med lokala överenskommelser.
- Säkerställ att det tas fram en kommunikationsstrategi kopplat till arbetet med landsbygdsprogrammet, som grund till att skapa bättre förutsättningar för att landsbygdsprogrammets mål och aktiviteter tydligare ska förankras inom kommunkoncernen, som stöd i samverkan med externa parter samt att arbetet med landsbygdsutveckling som helhet ska få en större genomslagskraft. I en kommunikationsstrategi bör även information om Upplandsbygd lokalt ledd utveckling inkluderas.
- Fortsätt arbetet med att samla in och analysera data. Insamling och analys av data kan leda till bättre beslutsfattande kring investeringar/ exploateringar, teknisk infrastruktur och projekt efter olika kategorier exempelvis; geografisk indelning, måluppfyllelse, typ av investering, lönsamhet med mera. Det pågår ett arbete inom kommunen som vi ser positivt på. Arbetet befinner sig i ett tidigt stadium och bör utvecklas vidare.

Revisionen begär yttrande över revisionens iakttagelser och rekommendation senast 2022-04-08 till kommunrevisionen@uppsala.se och till det sakkunniga biträdet, lena.salomon@pwc.com.

För kommunrevisionen

Per Davidsson

Per Davidsson, ordförande

Granskning av samverkan och prioriteringar Stad/Land

Revisorerna i Uppsala kommun

December 2021

Peter Aschberg, Projektledare

Fredrik Jehrén, Projektmedarbetare

Hanna Hagström, Projektmedarbetare

pwc

Revisionsrapport

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens samverkan inom landsbygdsutvecklingen, samt en analys av prioriteringar av resurser inom stadsbyggnadsområdet och planer mellan stad och landsbygd. Syftet är att granska om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig samverkan, för att målet om att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska kunna uppnås. I granskningen ska också en analys göras av hur resursprioritering inom samhällsbyggnadsområdet ser ut.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt säkerställer en ändamålsenlig samverkan, för att målet om att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska kunna uppnås.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Finns en tydlig styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan?	Delvis	
2. Finns en tydlig struktur (organisation av samverkan med olika aktörer) för att främja en ändamålsenlig samverkan?	Delvis	
3. Sker ett aktivt arbete för att stimulera till samverkan och lokalt engagemang? Avseende att: • Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang. • Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog. • Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen.	Delvis	
4. Finns det en aktuell kommunikationsstrategi?	Nej	
5. Sker en aktiv samverkan med Leader Upplandsbygd?	Ja	
6. Leder samverkan med Leader Upplandsbygd till konkreta resultat?	Ja	
7. Sker en ändamålsenlig uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang?	Delvis	
8. Hur ser prioritering av resurser ut mellan stad och lands-	Ej bedömd, slutsats och	

bygd när det gäller planprocesser, exploateringar, investeringar och teknisk infrastruktur?	kommentarer framgår	
9. Belyses konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar?	Nej	

Rekommendationer

Utifrån våra iakttagelser i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att landsbygdsprogrammet med tillhörande handlingsplan implementeras i hela kommunkoncernen.
- Säkerställ att metoderna för att kunna mäta, följa upp, och analysera i vilken grad olika åtgärder bidrar till måluppfyllelse utvecklas. Utveckla även redovisningen så att det ges en tydligare bild av hur arbetet med strategin lokalt engagemang utvecklas som en del i redovisningen av hur utvecklingen mot att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner fortskrider som helhet.
- Säkerställ att det skapas en tydligare struktur och förutsättningar för en mer kontinuerlig samverkan med lokala utvecklingsgrupper, föreningsliv och medborgardialog, än den som sker i projektform, exempelvis servicepunkter och medborgarbudget. Ett exempel på hur det kan ske är att initiera ett arbete med lokala utvecklingsplaner som sedan även kan leda till fler projektansökningar om stöd från Upplandsbygd lokalt ledd utveckling.
- Beakta hur landsbygdsberedningen eventuellt skulle kunna utvecklas genom representation från landsbygdens föreningar och näringsliv. Detta med hänsyn taget till pågående utredning av stads- och bygderåd.
- Överväg att utöka den tjänst som arbetar med landsbygdsutvecklingen och stärk samordningen mellan arbetet med landsbygdsprogrammet och arbetet med lokala överenskommelser.
- Säkerställ att det tas fram en kommunikationsstrategi kopplat till arbetet med landsbygdsprogrammet, som grund till att skapa bättre förutsättningar för att; landsbygdsprogrammets mål och aktiviteter tydligare ska förankras inom kommunkoncernen, som stöd i samverkan med externa parter samt att arbetet med landsbygdsutveckling som helhet ska få en större genomslagskraft. I en kommunikationsstrategi bör även information om Upplandsbygd lokalt ledd utveckling inkluderas.
- Fortsätt arbetet med att samla in och analysera data. Insamling och analys av data kan leda till bättre beslutsfattande kring investeringar/exploateringar, teknisk infrastruktur och projekt efter olika kategorier exempelvis; geografisk indelning, måluppfyllelse, typ av investering, lönsamhet med mera. Vi kan konstatera att det pågår ett arbete inom kommunen som vi ser positivt på men vi kan även konstatera att det är i ett tidigt stadium och bör utvecklas vidare.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Granskningsresultat	7
Styrning som grund till samverkan	7
Bedömning	10
Struktur för främjande av samverkan	10
Bedömning	13
Stimulans av samverkan och lokalt engagemang	14
Bedömning	17
Kommunikationsstrategi för Landsbygdsprogrammet	17
Bedömning	18
Samverkan med Leader Upplandsbygd	18
Bedömning	19
Resultat från samverkan med Leader Upplandsbygd	19
Bedömning	20
Uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang	21
Bedömning	23
Resurser och prioritering	24
Slutsats/kommentarer	30
Konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar	31
Bedömning	31
Samlad bedömning	32
Rekommendationer	32
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	32
Bilagor	36

Inledning

Bakgrund

Av kommunens landsbygdsprogram framgår att programmet är ett övergripande styrdokument som anger intentionerna för ett långsiktigt landsbygdsutvecklingsarbete. Programmet lägger också grunden till att skapa en samsyn och målbild för vad det innebär att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Syftet med landsbygdsprogrammet är att beskriva strategier för hur målet att Uppsala kommun ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner kan uppnås.

Landsbygdsprogrammet ska vidare utgöra en grund för att öka samverkan mellan olika parter, skapa goda kommunikations- och informationsflöden samt förstärka kommunens synlighet på landsbygden och landsbygdens synlighet inom kommunen. För en lyckad landsbygdsutveckling är en väl fungerande och aktiv dialog med de som bor, verkar och lever på landsbygderna en förutsättning.

Samverkan är en grundpelare för en lyckad samhällsutveckling. Om det finns brister i samverkan, finns en övervägande risk för att den politiska inriktningen inte får genomslag.

Det pågår och planeras för en expansion av mer stadsnära exploatering och bebyggelse, inte minst koncentrerad till stadens sydöstra delar. Med ändliga resurser, såväl personella som ekonomiska, innebär detta en potentiell konflikt och behov finns sannolikt av tydliga prioriteringar och inte minst konsekvensanalyser av gjorda prioriteringar och beslut.

Med utgångspunkt i ovanstående bakgrund och sin riskanalys för år 2021, har de förtroendevalda revisorerna beslutat att genomföra en granskning av kommunstyrelsens samverkan inom landsbygdsutvecklingen, samt en analys av prioriteringar av resurser inom stadsbyggnadsområdet och planer mellan stad och landsbygd.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet är att granska om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig samverkan, för att målet om att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska kunna uppnås. I granskningen ska också en analys göras av hur resursprioritering inom samhällsbyggnadsområdet ser ut. Följande revisionsfrågor svarar mot syftet.

Samverkan

1. Finns en tydlig styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan?
2. Finns en tydlig struktur (organisation av samverkan med olika aktörer) för att främja en ändamålsenlig samverkan?
3. Sker ett aktivt arbete för att stimulera till samverkan och lokalt engagemang? Avseende att:
    - Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang.
    - Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog.
    - Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen.
4. Finns det en aktuell kommunikationsstrategi?
5. Sker en aktiv samverkan med Leader Upplandsbygd?

6. Leder samverkan med Leader Upplandsbygd till konkreta resultat?
7. Sker en ändamålsenlig uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang?

Resurser och prioritering

8. Hur ser prioritering av resurser ut mellan stad och landsbygd när det gäller plan-processer, exploateringar, investeringar och teknisk infrastruktur?
9. Belyses konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar?

Revisionskriterier

Kommunallagen, Förvaltningslagen, Landsbygdsprogrammet och övriga eventuella fast-ställda styrdokument kommunen har inom området.

Avgränsning

Granskningen avser 2021 men kontroller av underlag och protokoll kan även innefatta tidigare år. I enlighet med definition i landsbygdsprogrammet definieras landsbygd som tätorter med upp till 10 000 invånare. Av landsbygdsprogrammets fyra prioriterade utvecklingsområden fokuserar granskningen, vad gäller samverkan, på lokalt engagemang.

Metod

Granskningen har genomförts genom kontroll av befintliga styrdokument, strategier, handlingsplaner, protokoll m.m. samt dokument avseende samverkan. Digitala intervjuer har genomförts med:

- Ordförande i landsbygdsberedningen
- Avdelningschef strategisk planering, översiktsplanerare, Strategisk samhälls-planerare tillika vikarierande Landsbygdsstrateg, Administrativ samordnare samt strateg.
- Chef enheten för landsbygdsutveckling, Länsstyrelsen
- Verksamhetsledare samt administratör/ekonom/handledare på Leader Upplands-bygd Lokalt Ledd Utveckling. Se bilaga 1 för presentation av föreningen.
- Processledare, LÖK (LÖK – Samverkan mellan föreningslivet och Uppsala kommun)
- Representanter från 6 lokala föreningar, se bilaga 1 för presentation av föreningarna:
    - Storvreta Utvecklingsråd
    - Tunatorget
    - Järlåsa Bygdegårdsförening
    - Vattholma i Samverkan
    - Knutby i Samverkan
    - Rasbo i Samverkan

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

När det gäller analys av prioriteringar har en kombination av kvantitativ analys av projektportfölj och kvalitativa intervjuer genomförts. Den kvantitativa analysen omfattar hur fördelningen och prioriteringen ser ut mellan stad och landsbygd avseende:

- Antal projekt/planprocesser, planerade bostäder mm
- Budgeterade utgifter och inkomster

- Projektledar-resurser inom stadsbyggnadsförvaltningen

I granskningen har vi efterfrågat data för planprocesser, investeringar, exploateringar och teknisk infrastruktur i kommunens och de kommunala bolagens regi, vilket vid tillfället för frågan inte fanns tillgängligt. Dessutom har vi efterfrågat och erhållit data avseende bostadsbyggnadsprognoser fram till omkring 2035 uppdelat på stad/land/stadens omland. Stadens omland omfattar den del av landsbygden som närmast omger staden enligt översiktsplanen. I enlighet med definitionen i landsbygdsprogrammet definieras landsbygd som tätorter med upp till 10 000 invånare, vilket innebär att även stadens omland är att betrakta som landsbygd. Uppgifterna är preliminära och ändras löpande i planeringen. Data har även i ett senare skede erhållits avseende genomförda och planerade skattefinansierade investeringar i infrastruktur i kommunens regi 2018-2024 samt planerade investeringar i kommunala bolag för perioden 2022-2031. De uppgifter som erhållits för de kommunala bolagens investeringar är inte uppdelade med avseende på stad/land och för infrastrukturuppgifterna har tjänsteperson från stadsbyggnadskontoret utifrån egen lokalkännedom delat upp datan i stad/land. Den uppdelning som efterfrågats är således inget som Uppsala kommun redovisar inom ramen för den ordinarie uppföljningen.

Eftersom bolagens uppgifter inte är indelade i stad/land redovisas inte erhållna uppgifter, då de inte kan användas i denna gransknings syfte. Datan redovisas som den erhållits från kommunen, d.v.s. utan egna indelningar eller hopslagningar. Uppgifterna har lagts in och analyserats i ett business intelligence-verktyg (BI-verktyg) och relevanta grafer/diagram och tabeller har tagits fram till rapporten.

Granskningsresultat

Styrning som grund till samverkan

Revisionsfråga 1: Finns en tydlig styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan?

Iakttagelser

I Uppsala kommun berörs landsbygdsfrågor i flertalet styrdokument. Ett övergripande styrdokument för prioriteringar mellan olika landsbygdsfrågor i kommunen är Landsbygdsprogrammet 2017 - 2023[1]. Landsbygdsprogrammet ska också utgöra en grund för ökad samverkan mellan kommunen och olika parter. I programmet definieras fyra prioriterade utvecklingsområden; (bostadsbyggande, näringslivsutveckling i ett land/stadsperspektiv, service och infrastruktur samt **lokalt engagemang**) med tillhörande mål.

Till landsbygdsprogrammet hör en handlingsplan 2019 - 2020. Enligt uppgift pågår ett arbete med att ta fram en ny handlingsplan, där barnperspektivet, näringslivsperspektivet, ansvar och relevanta indikatorer för att bättre mäta måluppfyllnad ska förtydligas. Revideringen sker i dialog med stadsbyggnadsförvaltningens styrgrupp men har på grund av personalomsättning och prioriteringsbehov dragit ut på tiden. I avsaknad av en ny handlingsplan sker därför arbetet med landsbygdsutveckling under år 2021 i enlighet med den befintliga handlingsplanen. Arbetet med att färdigställa en reviderad handlingsplan kommer att kunna prioriteras i högre grad från och med början av år 2022.

Den befintliga handlingsplanen ämnar tydliggöra ansvar, uppföljning samt planering för de insatser som ska ske på landsbygderna. I programmet framgår strategier, mål, åtgärder och aktiviteter inom de fyra prioriterade utvecklingsområdena, där huvudansvarig, berörda nämnder och tidplan definieras. Rörande strategin för lokalt engagemang anges bl.a. att kommunen, i arbetet med att nå målet om att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner, är beroende av lokalt engagemang. De mål som ingår inom området lokalt engagemang är:

- Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang.
- Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog.
- Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen.

Utvecklingen ska enligt handlingsplanen till landsbygdsprogrammet följas genom olika mått i medborgarundersökningen i kombination med beskrivningar om hur och vad som har gjorts för att stimulera till förbättrade resultat av de utvalda indexen i medborgarundersökningen. De utvalda indexen är:

- Medborgarnas bedömning av kommunen som en plats att bo och leva på. (NRI).
- Medborgarnas bedömning av kommunens verksamheter. (NMI).
- Medborgarnas bedömning av inflytande på kommunala beslut och verksamheter. (NII).

[1] Landsbygdsprogram för Uppsala kommun 2017 – 2023, beslutat av kommunfullmäktige i januari 2017.

I landsbygdsprogrammets beskrivning av området lokalt engagemang framgår att kommunen tillsammans med föreningslivet bl.a. arbetar med lokala överenskommelser (LÖK) för att skapa förutsättningar för ett bra samarbete. För detta arbete finns också ett styrdokument med tillhörande handlingsplan[2]. I den lokala överenskommelsen presenteras olika principer för god samverkan. Dessa berör principerna om; *dialog*, *samhällsutveckling*, *självständighet*, *kvalitet*, *mångfald och integration samt icke-diskriminering*, *tillgänglighet* och *delaktighet*. Den lokala överenskommelsen tar också upp vad kommunen liksom samverkansparter, där då bedöms tillämpligt, åtar sig att göra för att skapa en god samverkan. Till LÖK hör en handlingsplan för kommunen med uttalade aktiviteter att utföra, för att åtaganden ska nås. Av handlingsplanen framgår att flera åtaganden berör samverkan, där exempel är:

- Åtagande 3 – Att utveckla former för samverkan mellan kommunens nämnder och föreningslivet samt att en gång per år bjuda in till en kommunövergripande dialogkonferens, där avstämning sker av överenskommelsen och andra utvecklingsfrågor.
- Åtagande 4 – Att styrdokument utformas i samråd med berörda föreningar.
- Åtagande 9 – Att medverka till att skapa arenor för samverkan och kompetensutbyte för föreningslivet.

LÖK har enligt uppgift kompletterats även med styrdokument kopplat till samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet samt med föreningsbidrag.

Av landsbygdsprogrammet framgår vidare att kommunen samarbetar med Upplandsbygd Lokalt ledd utveckling (hädanefter **Upplandsbygd**), för att nå sitt mål att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Upplandsbygds senaste strategi sträcker sig över programperioden 2014-2020 och berör förutom Uppsala kommun (utom tätorten) även kommunerna Östhammar, Knivsta och Sigtuna (utom Märsta). Enligt uppgift från föreningens hemsida framgår att ett förslag till ny strategi 2023 – 2027 under hösten har lämnats in till Jordbruksverket för godkännande.

Den lokala utvecklingsstrategin syftar till att styra det arbete som Upplandsbygd bedriver enligt den så kallade Leadermetoden[3]. Strategin ska klargöra mål och prioriteringar, kommunikation liksom organisation av arbetet samt förhållningssättet till andra program, bl.a. Landsbygdsprogrammet. Upplandsbygd ska agera partner, liksom stötta och kommunicera med projektägare under och innan projektens gång. Handlingsplanen i strategin talar om hur de tillgängliga resurserna från Upplandsbygd ska fördelas mellan projekt inom fyra insatsområden, samt hur urvalsprocessen ser ut för projektansökningar.

I kommunens översiktsplan från 2016 definieras fyra prioriterade områden, varav ett av dessa är att Uppsala ska vara *En kommun för alla*. Här finns en koppling till landsbygdsfrågor, bl.a. i form av att medskapande ska främjas både i den egna miljön liksom i

[2] Lokal överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018 – 2023, beslutad av fullmäktige i maj 2018 inklusive tillhörande handlingsplan 2018 – 2023.
[3] Leadermetoden är en metod som bygger på samarbete, lokala initiativ och lokala förutsättningar, där samverkan avser samverkan mellan offentlig, privat och ideell sektor. Syftet är att genom att nyttja gemensamma resurser och kompetenser, stimulera till stärkt ekonomi och utveckling på landsbygderna.

samhällsutvecklingen, för inkludering och demokratisk delaktighet. Barn och unga ska vara i särskilt fokus.

Som en del i strukturbilden för 2050+ anger översiktsplanen också att Uppsala kommun också ska ha en levande landsbygd med flera tätorter, som tillsammans erbjuder variation i boende- och verksamhetsmiljöer. När det gäller bostadsutveckling anger landsbygdsprogrammet, med utgångspunkt i översiktsplanen, att bostadsutveckling utanför Uppsala stad, främst ska ske i prioriterade tätorter och i kollektivtrafiknära lägen för att stödja den befintliga servicen. De prioriterade tätorterna är; Almunge, Björklinge, Bälinge, Gunsta, Gåvsta, Jälla, Järlåsa, Knutby, Länna, Lövstalöt, Skyttorp, Storvreta, Vattholma och Vänge. Med koppling till bostadsbyggande har kommunstyrelsen i april 2021 beslutat om direktiv om bostadsbyggande på landsbygden med följande programmål:[4]

- Det finns en sammanlagd ständig planberedskap i de prioriterade tätorterna motsvarande minst 400 bostäder. Senast från år 2022.
- Det finns ständig möjlighet att köpa småhustomt i minst hälften av de prioriterade tätorterna. Senast från 2024.
- Information om möjligheter till byggande och bosättning i de prioriterade tätorterna är lättillgänglig.

Av direktivet framgår att arbetet med målen ska organiseras i programform för att därigenom tydliggöra hur utvecklingsarbetet ska genomföras.

Från intervjuerna framkommer att det finns en god kännedom om att det finns ett landsbygdsprogram inklusive handlingsplanen som grund till styrning av landsbygdsutvecklingen och samverkan. Den lokala överenskommelsen (LÖK) nämns dock inte spontant medan översiktsplanen nämns av flera. Flera föreningsrepresentanter nämner i första hand projekt med koppling till landsbygdsprogrammet som Servicepunkter och Medborgarbudget. Några föreningsrepresentanter anger även att de har haft möjlighet ge synpunkter under den remissrunda som skedde i samband med att landsbygdsprogrammet togs fram. När det gäller arbetet med landsbygdsutveckling som helhet relaterar kommunens representanter främst till Landsbygdsprogrammet med handlingsplanen, översiktsplanen, kommunens näringslivsprogram 2021 - 2023 och LÖK. LÖK nämner dock inte samtliga kommunala representanter spontant själva.

Föreningsrepresentanter liksom intervjuade kommunala representanter anger att de anser att det finns en tydlig ambition att samverkan ska ske samt vad som ska uppnås. Hur det ska genomföras, vid sidan av i handlingsplanen angivna projekt, anser dock föreningarna vara relativt otydligt. De kommunala representanterna anger att pandemin har medfört en utmaning för kommunen som också påverkat utvecklingsarbetet. De anger även att landsbygdsprogrammet och framför allt handlingsplanen inte har implementerats i de kommunala verksamheterna i tillräcklig utsträckning, vilket påverkar

[4] Beslutet om direktiv var följd av att kommunstyrelsen 2021-01-19, §4 gav stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att prioritera arbetet med byggande i de prioriterade tätorterna så att målet om planreserv på 400 bostäder uppnås senast 2022, och att löpande rapportera arbetet till kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden.

utvecklingsarbetet som helhet. Detta framgår även av de programuppföljningarna för år 2019 och 2020 vi har tagit del av.

Även om ansvarsfrågan för olika åtgärder och aktiviteter anges i handlingsplanen, framgår att det kan ha blivit otydligt på förvaltningsnivå. Av intervjuerna anges därför att det kommer att läggas mer kraft på detta arbete framöver.

Med koppling till styrningen nämner flera intervjuade att det i landsbygdsprogrammet saknas ett tydligt utgångsläge och att de indikatorer som ska användas för att mäta utvecklingen anses vara för övergripande. Kopplat till detta anges även att det är något som uppmärksammats och att det finns en avsikt att skapa bättre förutsättningar för mätbarhet i kommande handlingsplan.

Bedömning: ***Delvis.***

Revisionsfråga 1: Finns en tydlig styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan?

Av främst landsbygdsprogrammet med tillhörande handlingsplan, lokal överenskommelse och Upplandsbygds strategi bedömer vi att det finns en tydlig dokumenterad styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan. Vi konstaterar samtidigt att landsbygdsprogrammet med handlingsplanen inte är tillräckligt implementerade i den kommunala organisationen, vilket rapporterats till kommunstyrelsen både år 2019 och 2020. Vi anser att den bristande implementeringen är en påtaglig brist i kommunstyrelsens arbete.

Vi delar även de åsikter som lyfts avseende att mätbarheten av kommunens landsbygdsarbete behöver förbättras, där vi anser att förutsättningarna att mäta, följa upp, och analysera i vilken grad olika åtgärder bidrar till måluppfyllelse behöver utvecklas. Detta som grund till ett systematiskt utvecklingsarbete och tydlighet i vad som ska nås för att kommunen ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Vår sammanfattande bedömning utifrån ovanstående är att det delvis finns en tydlig styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan.

Struktur för främjande av samverkan

Revisionsfråga 2: Finns en tydlig struktur (organisation av samverkan med olika aktörer) för att främja en ändamålsenlig samverkan?

Iakttagelser

Inom kommunen finns en landsbygdsstrateg avsedd att arbeta med landsbygdsfrågor. Funktionen finns idag inom avdelningen Strategisk planering och har tidigare legat på en annan avdelning. Ambitionen har enligt intervjuer varit att arbetet med landsbygdsutveckling, genom landsbygdsprogrammet och på ett tydligare sätt, ska genomsyra kommunens arbete som helhet. Av intervju framgår att ledningsgrupp för hållbarhetsavdelningen har möten med ledningsgrupp strategisk planering några gånger per år. Mötena är dock inte en del av ett etablerat nätverk kring landsbygdsfrågor utan är mer behovsdrivna. Avdelningscheferna anges ha en mer löpande kontakt.

Kommunstyrelsen har tillsatt en Landsbygdsberedning[5]. Enligt föreskrifterna för landsbygdsberedningen är syftet att bidra till förverkligandet att Uppsala ska bli Sveriges

[5] Beslut i kommunstyrelsen 2019-10-16, § 219.

bästa landsbygdskommun. Beredningen ska också arbeta för att motverka den upplevda klyftan mellan stad och land både genom att åtgärda reella brister samt upplysning om de fördelar som finns med att bo på landet.[6] Till stöd för beredningen ska det finnas 1–2 medarbetare som ska delta i beredningens sammanträden, vara föredragande och i övrigt stödja ordförande som verkställande tjänsteperson.

När det gäller landsbygdsberedningen anger flera intervjuade att det fanns en förhoppning bland flera föreningar om att det istället skulle ha skapats ett landsbygdsråd som även inkluderade representanter från landsbygdernas närings- och föreningsliv. En anledning till att det inte blev så är enligt uppgift att det sågs en problematik i hur föreningslivets representation skulle utses. Med koppling till detta framgår att det med bakgrund i en av kommunfullmäktige bifallen motion, pågår en utredning om att öppna upp för formella stadsdels-och bygderåd som också får vara formella remissinstanser inom kommunen.[7] Utredningen ska enligt uppgift behandlas av kommunstyrelsen i februari 2022.

De olika samverkansaktörerna kring landsbygdsfrågor som främst har noterats i underlag och intervjuer är:

- Kommunen (landsbygdsberedningen, samverkan mellan förvaltningar och tjänstepersoner).
- Upplandsbygd Lokalt ledd utveckling
- Föreningslivet genom Lokal överenskommelse
- Länsstyrelsen
- Akademin – Sveriges landsbruksuniversitet, Institutet för bostads- och urbanforskning vid Uppsala universitet samt Kungliga Tekniska Högskolan.
- Näringslivet
- Hela Sverige ska leva
- Svenska Kyrkan
- Region Uppsala och olika myndigheter

Utav dessa är det externt främst Upplandsbygd, föreningslivet, näringslivet, Region Uppsala och Länsstyrelsen som nämns som aktörer kommunen har en mer aktiv samverkan med angående olika landsbygdsfrågor. Avseende samverkan med Region Uppsala nämns exempelvis ett nätverk kopplat till arbetet med kommunens livsmedelsstrategi. Andra nätverk som nämns är kopplade till bostäder, kultur och den äldre befolkningen.

Som medfinansiär till Upplandsbygd har kommunen representation i föreningens styrelse. Styrelsen utgör även Local Action Group (LAG), bestående av offentlig, privat och ideell sektor som beslutar om projektstöd. Utöver LAG finns även en regiongrupp och en kommungrupp som grund till att Upplandsbygds arbete, på ett tydligt sätt, ska kopplas till de olika nivåerna. Det finns även fyra hållbarhetsnätverk som grund till att tydliggöra Upplandsbygds arbete kopplat till de fyra insatsområden som ingår i Upplandsbygds strategi[8]. Upplandsbygd nämns i intervjuer som en mycket viktig aktör

[6] Föreskrifter för landsbygdsberedningen, 2019-10-16, § 219.
[7] Bifallen motion, KF 2019-09-16, § 299.
[8] Nätverken är; Innovatörerna, Återvinnarna, Inkluderarna och Platsutvecklarna, där samtliga har en tydlig koppling till Agenda 2030 – mål.

och arena för att främja en ändamålsenlig samverkan. Kommunens medfinansiering av Upplandsbygd är enligt uppgift 1 729 725 kr per år. Samverkan med Upplandsbygd berörs vidare under revisionsfråga 5.

När det gäller samverkan med föreningslivet, nämner så gott som samtliga intervjuade kommunens projekt rörande Medborgarbudget och Servicepunkter. Medborgarbudget är ett projekt som syftar till att involvera medborgarna i beslutsprocesser för användandet av kommunens resurser. Kommunen har delat upp landsbygderna i fem områden som tilldelats 60 kr per invånare, dock med ett maxbelopp på 900 000 kr för ett område. Genom en process bestående av fem faser (mobilisering, idéinlämning, röstning, genomförande och utvärdering) får medborgarna vara med och påverka vad de avsedda resurserna ska användas till.

Projektet "Servicepunkter i Uppsala kommun" har pågått under åren 2017-2020 med syftet att etablera 10 servicepunkter. Målet var att genom servicepunkterna förbättra servicen på landsbygden och etableringen gjordes genom samverkan med det lokala närings- och föreningslivet.

Ett tredje projekt som också nämns under intervjuerna är Uppsökarna. Genom Uppsökarna kan föreningar söka stöd och bidrag för aktiviteter kopplade till att skapa en hållbar landsbygdsutveckling, stärka lokala aktörer liksom öka kunskapen om agenda 2030.

En annan form för samverkan mellan föreningslivet och kommunen sker genom "Den lokala överenskommelsen", LÖK. Arbetet med LÖK finansieras enligt uppgift av kommunen med ca 900 tkr/år. Därtill har under de senaste åren ca 1-2 miljoner avsatts för att utveckla ett nytt IT-system för bidragssökning samt bokning av lokaler. Huvudmannaskapet för LÖK ligger idag hos Uppsala Läns Bildningsförbund. Huvudmannaskapet för LÖK roterar enligt uppgift mellan kommunens större föreningar med bestämd period. Överenskommelsens syfte är att främja god samverkan.

I landsbygdsprogrammets tillhörande handlingsplan tas det upp olika möjligheter för att söka stöd och finansiering för landsbygdsutveckling. De aktörer som omnämns är:

- Upplandsbygd Lokalt ledd utveckling
- Tillväxtverket
- Energimyndigheten
- Skogsstyrelsen
- Naturvårdsverket
- Boverket
- Kommunen
- Stiftelser, EU-fonder och organisationer för landsbygdsutveckling.

Vid intervjuer pekas framförallt Upplandsbygd Lokalt ledd utveckling och kommunen ut som kända aktörer att söka stöd och föreningsbidrag från.

Under intervjuerna noteras även att det har varit personalomsättning på de funktioner i kommunen som ska hantera landsbygdsfrågor liksom driva arbetet framåt. En anledning till omsättningen på personal i dessa roller uppges vara en hög arbetsbelastning och att det är en utmaning att driva landsbygdsfrågor i en kommun, där mycket fokus ligger på

stadsutveckling. Flera intervjuade lyfter behovet av att det borde finnas fler dedikerade funktioner för landsbygdsutvecklingen. Detta utan någon som helst kritik mot de personer som har haft eller innehar tjänst som landsbygdsstrateg. I intervju framgår även att behovet av utökade resurser för arbetet med landsbygdsutveckling har lyfts internt i kommunen.

Föreningsrepresentanter anger generellt att de anser att samverkan kring de projekt kommunen arbetar med fungerar bra. Kopplat till servicepunkterna anges att det sker en återkommande samverkan och uppföljning av de överenskommelser som finns mellan kommunen och ansvarig förening. Servicepunkterna anges i stort fungera bra men det nämns även att behovet av servicepunkterna, i nuvarande form, kanske kan komma att minska och att det finns en önskan om att i större uträckning kunna fokusera på fortsatt utveckling. Utöver detta nämns även att samverkan kan ske kopplat till olika kommunövergripande och lokala sakfrågor, där översiktsplan, VA-frågor, bostadsbyggande och bygglov nämns som exempel. Det är då inte alltid kommunen som är initiativtagare och det nämns även att det i flera fall har varit svårt att ”få ut kommunen” men även att både politiker och tjänstepersoner har varit mycket välvilliga att träffa föreningar i andra fall. Samtliga anger även att pandemin har påverkat förutsättningarna för samverkan negativt även om det ges exempel på aktiviteter som skett via webblösningar. Ett exempel som nämns, är den dialogkonferens som anordnades inom ramen för LÖK under våren 2021. Dialogkonferenser sker enligt uppgift med regelbundenhet och kan beröra olika aktuella ämnen. Det är även ett tillfälle för kommunen att göra en avstämning kring arbetet med den lokala överenskommelsen.

Utöver kommunens projekt anger föreningsrepresentanter vidare att de upplever att det har varit otydlighet kring vem som ska kontaktas i kommunen för frågor kring landsbygdsutveckling och samverkan inom LÖK. Kopplat till LÖK anges även att föreningar som har skrivit under överenskommelsen har startat en dialoggrupp. I gruppen samverkar föreningarna för att aktivt följa överenskommelsens principer och åtaganden i dialog med kommunen.

Personalomsättning samt den omorganisation som skett, upplevs av många intervjuade ha skapat en otillgänglighet samt avsaknad av kontinuitet och struktur för arbetet med landsbygdsfrågor. Det anges även åsikter om att samverkan inom kommunen verkar brista och att upplevelsen är att kommunens arbete sker i stuprör mellan de olika förvaltningarna, framförallt vad gäller landsbygdsfrågor. Med koppling till detta anger kommunala representanter att intern samverkan sker men att den kan utvecklas. På tjänstepersonsnivå finns som exempel inte något etablerat nätverk, med tjänstepersoner från olika förvaltningar, med fokus på landsbygdsfrågor. Det borde kunna gå att få ut mer av kommunens resurser, vilket dock är beroende av en förbättrad samordning och att arbetet med landsbygdsfrågor i högre grad förankras inom kommunkoncernen. Då det idag endast finns en dedikerad resurs för arbetet med landsbygdsfrågor blir organisationen sårbar, vilket även visat sig de senaste åren.

Bedömning: ***Delvis.***

Revisionsfråga 2: Finns en tydlig struktur (organisation av samverkan med olika aktörer) för att främja en ändamålsenlig samverkan?

Granskningen visar att det finns en tydlig organisation för landsbygdsutveckling genom samverkan med Upplandsbygd och de olika aktörer som ingår där. Vi anser att det är

positivt då Upplandsbygd är en mycket viktig aktör för att möjliggöra landsbygdsutveckling. Vår bedömning, utifrån ett övergripande perspektiv, är att samverkan mellan främst föreningsliv och kommunen i stort fungerar väl i de projekt kommunen arbetar med, där Servicepunkter och Medborgarbudget är exempel. Samverkan sker även i andra sammanhang men är då mer kopplade till projekt eller sakfrågor än som en del i ett kontinuerligt gemensamt utvecklingsarbete. Utöver dessa delar bedömer vi att det saknas en tydlig etablerad samverkanstruktur för att med kontinuitet och tydlighet kunna bedriva en aktiv dialog med landsbygdens föreningar, som grund till att kunna bedriva ett ändamålsenligt arbete med landsbygdsutveckling.

Landsbygdsberedningen utgör en del i kommunstyrelsens arbete med landsbygdsprogrammet som grund till förverkligandet att Uppsala ska bli Sveriges bästa landsbygds kommun. Vi kan konstatera att det finns föreningsrepresentanter som anser att det är en brist att kommunstyrelsen inte tillsatte ett organ som möjliggjorde en ordinarie representation från landsbygdföreningarna.

När det gäller kommunens interna samverkan avseende landsbygdsfrågor och landsbygdsprogrammet som helhet, anser vi att det saknas en tydlig samordning av arbetet kring landsbygdsprogrammet på tjänstepersonsnivå. Vi ser här ett tydligt behov av att kommunstyrelsen behöver beakta behovet av att stärka resurserna, som grund till att förbättra förutsättningarna för att kunna säkerställa en hållbar och mer aktiv samverkan rörande landsbygdsfrågor.

Vår sammanfattande bedömning utifrån ovanstående är att det delvis finns en tydlig struktur för att främja en ändamålsenlig samverkan.

Stimulans av samverkan och lokalt engagemang

Revisionsfråga 3: Sker ett aktivt arbete för att stimulera till samverkan och lokalt engagemang? Avseende att:

- *Mål: Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang.*
- *Mål: Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog.*
- *Mål: Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen.*

Iakttagelser

Av landsbygdsprogrammets strategi för lokalt engagemang framgår de tre målsättningar som omnämns i revisionsfrågan ovan och med huvudåtgärden - att stötta lokalt engagemang i kommunens landsbygder. Vidare anges att kommunen, genom samverkan med föreningslivet, kan möjliggöra för lokala föreningsråd/ byalag/samverkansföreningar i alla landsbygder att skapa en plattform för lokal demokrati och landsbygdsutveckling i sin bygd. De aktiviteter som är kopplade till strategin handlar om att kommunen ska arbeta med nedanstående delar. Av intervjuer och den uppföljning vi har tagit del av framgår följande:

Aktivitet	Status
Etablera servicepunkter på landsbygden.	Projektet med att etablera servicepunkter är avslutat och uppföljning har skett genom följeforskning och en avslutande utvärdering i rapport-

	form. Från intervjuer med föreningarna framkommer att det finns önskemål om en fortsatt utveckling av servicepunkterna, kopplat till dess funktion framåt.
Arbeta med medborgarbudget.	Projektet är pågående, där kommunen utifrån en geografisk uppdelning av landsbygden arbetar med en del i taget. I projektet involveras även unga för att de ska kunna komma med idéer om hur medborgarbudgeten ska nyttjas.
Utse en förening eller ett företag som gjort extra mycket för kommunens mål att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.	Detta sker enligt uppgift årligen i utnämningen av årets Lantreprenör.
Etablera ett mobilt projektkontor med stöd från Upplandsbygd - lokalt ledd utveckling som verkar för ökad hållbarhet och stärker lokalt engagemang.	Projektet Uppsökarna har p.g.a. pandemin pausats, då det har varit svårt att genomföra många av de aktiviteter som varit planerade. Detta projekt har riktat sig mer mot barn och unga på landsbygden bl.a. för att öka andelen unga som är engagerade inom arbetet med en hållbar landsbygdsutveckling.
Implementera en mikrofond för att stötta lokalt engagemang och socialt företagande på landsbygderna.	Uppsala kommun och Mikrofonden i Uppsala län (MFU) har ingått avtal om samarbete gällande stöd och finansieringslösningar för aktörer inom den sociala ekonomin, efter beslut i kommunstyrelsen i december 2019. Avtalet har förlängts genom beslut av kommunstyrelsen 2021-09-21.

Som angivet under revisionsfråga 1 innehåller även den lokala överenskommelsens handlingsplan aktiviteter som tydligt berör arbete med att stimulera till samverkan och lokalt engagemang. Exempel på aktiviteter handlar om att bjuda in näringslivet till dialog för att öka samverkan och kännedom om varandras verksamhet. Detta både genom möten och genom att se över kommunens kommunikation liksom kontaktvägar för föreningslivet. Vidare tas bl.a. aktiviteter upp kring att tydliggöra möjligheter till bidrag och stöd från kommunen, liksom att involvera föreningslivet i kommunens verksamhet där intressen tangerar varandra. Detta ska ske delvis genom projekten Medborgarbudget och Servicepunkter. Handlingsplanen till landsbygdsprogrammet tar också upp aktiviteter för att öka föreningslivets nyttjande av kommunens lokaler.

I intervjuer framgår att det pågår ett arbete inom ramen för vad pandemin har tillåtit och att digital teknik nyttjats för att möjliggöra bland annat dialogkonferens och möten. Omorganisation och personalomsättning inom kommunen anges, som nämnts under revisionsfråga 2 ovan, ha påverkat arbetet med en del aktiviteter negativt men av intervju framgår också att aktiviteter i handlingsplanen för LÖK har kunnat genomföras, främst inom ramen för projekten Servicepunkter och Medborgarbudget samt dialogkonferens kopplat till landsbygd.

Inom kommunen är det enligt intervju hållbarhetsavdelningen som har ett samverkansansvar rörande LÖK. Ansvaret anges framför allt handla om att samordna kommunens förvaltningar i relation till föreningslivet. Dialog kopplat till de olika aktiviteterna ovan

anges under senaste tid framför allt skett kring processen med medborgarbudgeten, för att bland annat säkerställa att hållbarhets- och mångfaldsperspektiv inkluderas i arbetet, exempelvis gällande att ungdomar ska inkluderas i arbetet med medborgarbudgeterna. Med koppling till mål, handlingsplan till landsbygdsprogrammet och principer i LÖK nämns också kommunens olika föreningsbidrag som en betydande insats från kommunens sida, för att stimulera till exempelvis ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang. Ett grundkrav för att kunna få föreningsbidrag är bl.a. att en förening uppfyller krav som framgår av kommunens "Policy för samverkan med aktörer i föreningslivet och det fria kulturlivet" samt principer i LÖK, som tillsammans syftar till engagemang, delaktighet och samverkan för att gemensamt stärka demokrati, social hållbarhet och folkhälsa för kommunens invånare.

I intervjuer anges att det största projektet inom området, vid sidan av medborgarbudget, är kommunens medfinansiering och medverkan i Upplandsbygd som i stor utsträckning syftar till samverkan och lokalt engagemang. Flera av Upplandsbyggds beslutade projekt anges ha en tydlig koppling till de mål som ligger inom strategin för lokalt engagemang. Exempel som nämns är projektet Uppsökarna och projektet Skolträdgården i Hågaby, där båda projekten har ett tydligt fokus på att engagera barn och unga i arbetet med en hållbar landsbygdsutveckling. Upplandsbygd håller även på att starta upp ett projekt kopplat till inkludering i projektet inkluderande Upplandsbygd 2030.

I intervjuer med kommunala representanter anges att det främst är avseende målet att "skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog" som det finns utmaningar. Som nämnts under revisionsfråga 2 sker samverkan framför allt i projektform, vilket medför att det inte sker en kontinuerlig dialog. En anledning anges i intervju kunna vara att landsbygdsprogrammet som helhet ännu inte har förankrats i tillräcklig utsträckning inom kommunkoncernens olika aktörers verksamhetsplaner.

Ovanstående bekräftas i intervjuerna med föreningsrepresentanter, där flera anger att kommunen i begränsad utsträckning bidrar till en aktiv och kontinuerlig dialog. Några anser att engagemanget främst sker från de lokala föreningarna och att kommunen har avsatt alldeles för lite personella resurser för utvecklingen av landsbygden med hänsyn till att kommunen vill vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner. Andra anger att det generellt finns gott om bidrag att söka men att bidragen, exempelvis från Upplandsbygd, är kopplade till ett lokalt engagemang som kan sträcka sig utöver det vardagliga föreningsengagemanget och som då kan vara svårt att hinna med. Flera anger också att när olika kommunala representanter väl medverkar på möten, ger de intrycket av att lyssna på medborgarnas synpunkter. Sedan brister det dock när återkoppling och uppföljning ska ske. Exempel på synpunkter och frågor som lämnats berör bussförbindelser och biljettpriser och åtgärder kopplat till pendlarparkeringar, bygglovshantering och utbyggnation av VA. Från kommunens sida uppges resursbrist vara en orsak till att landsbygdsfrågor blivit lidande och nedprioriterade men även att pandemin på olika sätt har påverkat förutsättningarna för ett mer aktivt arbete negativt. De nämner också att politiker och tjänstepersoner deltar i möten med invånarna på landsbygderna men instämmer delvis i att dessa inte skett regelbundet. Det anges också att det inte alltid ställs frågor kopplat till områden som kommunen själv råder över men att det då är viktigt att det sker en återkoppling även om det.

Kopplat till arbetet med att skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog, noterar vi att

genomförd utvärdering av servicepunkter bl.a. lägger en rekommendation som anger att ”det krävs att en kompletterande struktur med exempelvis lokala utvecklingsplaner byggs upp, som då behandlar fler frågor än enbart service”[9].

Bedömning: ***Delvis.***

Revisionsfråga 3: Sker ett aktivt arbete för att stimulera till samverkan och lokalt engagemang? Avseende att:

- *Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang.*
- *Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog.*
- *Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen.*

Vid en avstämning av de aktiviteter som är kopplade till strategin för lokalt engagemang framgår att det bedrivs eller har bedrivits ett arbete med aktiviteterna. Inom ramen för pågående- och kommande projekt bedrivs och kommer det att bedrivas aktiviteter för att ”Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang” samt för att ”Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen”. Detta bland annat inom ramen för projektet medborgarbudget och projektet Uppsökarna.

När det gäller arbete med att skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog, bedömer vi liksom i revisionsfråga 2 att dialogen främst är projektbunden än kontinuerlig och att det därför är ett tydligt utvecklingsområde. Vi kan även konstatera att pandemin och personalomsättning, tydligt påverkat förutsättningarna för ett mer aktivt arbete med aktiviteterna, både när det gäller intern och extern samverkan. Detta anser vi lyfter vikten av att kommunstyrelsen även ur detta perspektiv behöver beakta frågan om personella resurser som aktivt ska arbeta med samordning och aktiviteter inom landsbygdsutvecklingen.

Utifrån vad som framgår i intervjuer gör vi bedömningen att det finns möjligheter för kommunen att både utveckla sin kommunikation och sin närvaro på landsbygden, vilket vi kopplar till behovet av att förtydliga och stärka den struktur, både internt och externt, som ska att främja en ändamålsenlig samverkan. Här ser vi som exempel även att; en stärkt samordning mellan arbetet med landsbygdsprogrammet och LÖK samt initiering av arbete med lokala utvecklingsplaner, kan vara viktiga framgångsfaktorer.

Vår sammanfattande bedömning utifrån ovanstående är att det delvis sker ett aktivt arbete för att stimulera till samverkan och lokalt engagemang och att pandemin till del är en orsak till detta.

Kommunikationsstrategi för Landsbygdsprogrammet

Revisionsfråga 4: Finns det en aktuell kommunikationsstrategi?

Iakttagelser

I Landsbygdsprogrammet anges att en kommunikationsstrategi ska tas fram, vars syfte ska vara att sprida information och kunskap kring kommunens arbete med att nå målet “En av Sveriges bästa landsbygdskommuner”. Kommunstyrelsen ska ansvara för att

[9] Wahlström och Norrby,: *Nod, nav, punkt … Hur ska vi organisera oss för att säkra en god service på landsbygden? – En rapport från sidan av ett serviceprojekt i Uppsala kommun.* SLU, 2021, sida 3 och 23.

hålla samman kommunikationen mellan nämnderna samt att en kontinuerlig uppföljning sker.

De intervjuade personerna, både externt och internt inom kommunen, har ingen kännedom om att det tagits fram en kommunikationsstrategi för Landsbygdsprogrammet. De informationskanaler som nämns i intervjuer är nyhetsbrev om kommunens landsbygdsutveckling, eventuella informationsutskick på post och informationstavlorna på servicepunkterna. Av kommunens hemsida framgår att det fram till och med oktober 2021, för år 2021, publicerats sex nyhetsbrev. Huruvida detta är en del av, liksom huruvida det finns en kommunikationsstrategi, är det ingen som vet. Av intervjuerna framgår att det ska ha tagits fram en kommunikationsstrategi i samband med projektet Servicepunkterna och att det även ska finnas inom respektive område som genomförs i pilotprojektet Medborgarbudget.

Rörande servicepunkterna framgår det av intervju att det finns önskemål om att föreningarna ska få en utsedd kommunikatör att kommunicera med, för att spridning av information och hanteringen av de informationsskärmar som finns på servicepunkterna ska kunna effektiviseras. I intervjuer anges vidare att informationsinsatser alltid sker i samband med separata projekt och aktiviteter exempelvis landsbygdsmässan.

Inom ramen för landsbygdsberedningens uppdrag anges att informationsinsatser har skett internt i kommunen för att sprida information om landsbygdsprogrammet och tillhörande handlingsplan.

Bedömning: ***Nej.***

Revisionsfråga 4: Finns det en aktuell kommunikationsstrategi?

Vi kan konstatera att informationsinsatser sker i samband med olika aktiviteter och projekt. Information sprids även med regelbundenhet via informationsskärmar på servicepunkterna samt i kommunens nyhetsbrev om kommunens landsbygdsutveckling. Vi kan även konstatera att det inte har tagits fram någon kommunikationsstrategi för landsbygdsprogrammet som helhet, vilket gör att vi bedömer att det inte finns en aktuell kommunikationsstrategi.

Vi anser att det är mycket viktigt att kommunstyrelsen säkerställer att en kommunikationsstrategi fastställs som grund till att skapa bättre förutsättningar för att; landsbygdsprogrammets mål och aktiviteter tydligare ska förankras inom kommunkoncernen, som stöd i samverkan med externa parter och att arbetet med landsbygdsutveckling som helhet ska få en större genomslagskraft.

Samverkan med Leader Upplandsbygd

Revisionsfråga 5: Sker en aktiv samverkan med Leader Upplandsbygd?

Iakttagelser

Från Upplandsbygds fyra kommuner, utses totalt 15 representanter för offentligt, privat och ideell sektor, varav två är regionala företrädare. Representanterna bildar tillsammans föreningens styrelse, LAG (Local Action Group). Totalt finns tre representanter som representerar Uppsala kommun. Av intervju framgår även att Länsstyrelsen har en adjungerad tjänsteperson i LAG. Ordförande i LAG är politiker i Uppsala kommun och även ledamot i landsbygdsberedningen. Utöver detta anges att kommunen har en god

representation i de grupper och nätverk som Upplandsbygd ansvarar för och som omnämnts under revisionsfråga 2 ovan. Av intervjuer framgår också att kommunen har varit delaktiga i arbetet med att ta fram Upplandsbygds strategier.

Intervjuade föreningsrepresentanter upplever att Upplandsbygd är synliga på landsbygden och de som har erfarenhet av att samarbeta med Upplandsbygd uppger att de är en bra och hjälpsam partner och att samarbete i projekt har fungerat bra. Från kommunens sida anges att det sker en aktiv samverkan med Upplandsbygd men att samarbetet kunde ha varit större om kommunen som helhet hade ökat sitt engagemang i landsbygdsutvecklingen. Detta nämns också under intervjun med representanter från Upplandsbygd, vilka påvisar att andra kommuner fått ut mer finansiering i förhållande till sin egen medfinansiering, genom de projekt som beviljats. En anledning till att andra kommuner har fått ut mer finansiering uppges vara mer kontinuitet i sitt arbete och ett starkt föreningsliv samt att Uppsala har ett stort fokus på staden i sitt kommunala arbete. Representanterna instämmer dock i att kommunen har en aktiv samverkan med Upplandsbygd, vilket även bekräftas under intervjun med representant från Länsstyrelsen. Det anges också så att personalomsättningen inom kommunen har påverkat kommunens engagemang och arbete inom landsbygdsutvecklingen.

Av intervjuer som helhet framgår att samverkan fungerar mycket bra och att kommunens representanter är aktiva inom ramen för Upplandsbygds arbete.

Bedömning: ***Ja.***

Revisionsfråga 5: Sker en aktiv samverkan med Upplandsbygd?

Vi kan konstatera att Uppsala kommun genom politiker och tjänstepersoner är representerad i Upplandsbygds styrelse och LAG och även i de andra grupper och nätverk Upplandsbygd ansvarar för. Utifrån våra iakttagelser gör vi bedömningen att det sker en aktiv samverkan med Upplandsbygd men att den också skulle kunna utvecklas genom en högre kontinuitet och ett mer förankrat arbete med landsbygdsfrågor i kommunkoncernen som helhet.

Resultat från samverkan med Leader Upplandsbygd

Revisionsfråga 6: Leder samverkan med Leader Upplandsbygd till konkreta resultat?

Iakttagelser

I Upplandsbygds rapport över beviljade projekt i Uppsala kommun under perioden 2015-2020 framgår att Uppsala kommun har fått 2 kr tillbaka i form av projektstöd och övriga resurser för varje krona som kommunen har satsat. I rapporten kan utläsas[10]:

- Utfall totalt beviljat stöd inkl. medfinansiering*: 12 693 278 kr
- Insats i kronor från Uppsala: 6 478 350 kr
- Uppväxling: ca 2 ggr

*Värde ideell tid, övriga ideella resurser, övriga offentliga resurser, privat investering.

Jämförbara tal avseende uppväxling är för Knivsta ca 4 ggr, Sigtuna ca 6 ggr och Östhammar ca 6 ggr. I sammanhanget är det viktigt att ange att uppväxlingen inte allena

[10] Upplandsbygd – Beviljade projekt Uppsala kommun 2015 – 2020.

säger något om vilket värde som skapats för landsbygdsutveckling och måluppnåelse, av de projekt som beviljats. I Bilaga 2 finns en sammanställd lista över projekt inom Uppsala kommun som har beviljats av Upplandsbygd.

I en extern utvärdering av Upplandsbygds strategi för 2015-2021 utreds bl.a. kansliets arbete, invånarnas syn på Upplandsbygd liksom dess arbete samt hur den kommande strategin bör utformas. Enligt utredningen har en del av Upplandsbygds mål i nuvarande utvecklingsstrategi inte uppfyllts, och en del mål har inte heller varit relevanta för några av kommunerna. Samtidigt anser kommunrepresentanterna i utvärderingen att målen överlag har varit bra och att Upplandsbygds arbete bör fortsätta under liknande förutsättningar.

Vidare visar utvärderingen att de allra flesta är mycket nöjda med det arbete som har gjorts av Upplandsbygds kansli och LAG. Utmaningar som belyses är dock[11]:

- Svårigheten att nå ut till befolkningen i den grad Upplandsbygd önskar och likaså in till kommunerna, som grund till att öka kännedomen om Upplandsbygd som möjliggörare för landsbygdsutveckling. Det finns ett tydligt behov av fler projektansökningar. Det sistnämnda tros bero på att uppdraget inte ges tillräckligt med plats i kommunen, delvis eftersom kommunrepresentanterna anses vara ensamma om att driva landsbygdsutvecklingsuppdraget.
- Medborgare kan ha uppfattning om att arbete med Leaderprojekt är krångligt främst på grund av den administration och det redovisningsarbete som följer ett beviljat projekt.
- Pandemin har begränsat möjligheterna för Upplandsbygd att marknadsföra sig men föreningen har utifrån det lagt stärkt fokus på att vara aktiv i sociala medier. I intervju anges att föreningen även har ett nyhetsbrev.
- Att det kan finnas utmaningar med att boende på landsbygden inte ser behovet av projekt eftersom kommunen fixar redan mycket och det är ganska nära till det mesta.

Utvärderingen inkluderar inte någon uppföljning av de olika projekt som har beviljats stöd av Upplandsbygd men från intervjuer med Upplandsbygd framgår att de anser det finns projekt som är och har varit lyckosamma. De anser också att utvärderingen av deras arbete är rättvisande. Representanterna från föreningarna och kommunen håller vidare med om att Upplandsbygds arbete och projekten ger resultat, där de intervjuade föreningarna dock påpekar att det inte anser att det är kommunens förtjänst, utan snarare tack vare det arbete föreningarna själva och Upplandsbygd har lagt ner. Ett varierande engagemang från invånare anses påverkat varför Uppsala kommun inte har tagit del av mer projektstöd från Upplandsbygd.

Bedömning: ***Ja.***

Revisionsfråga 6: Leder samverkan med Leader Upplandsbygd till konkreta resultat?

Vi kan konstatera att kommunens samverkan med Upplandsbygd leder till konkreta resultat genom de projekt som beviljats och genomförts i kommunen. Vi bedömer också

[11] Gunnarsdotter och Setterwall, 2021, Utvärdering av Upplandsbygd lokalt ledd utveckling 2015 - 2021.

att Upplandsbygd utgör en tydlig arena för dialog och samverkan kring landsbygdsutveckling både utifrån ett strategiskt och ett operativt perspektiv på både lokal, kommunal och regional nivå. Som helhet medför ovanstående att vi gör bedömningen att samverkan med Upplandsbygd leder till konkreta resultat.

Vi kan samtidigt se att Uppsala kommun har mycket tydliga möjligheter att förbättra de resultat som genereras av samverkan med Upplandsbygd. Detta dels genom att regelbundet sprida information om Upplandsbygds verksamhet både externt till medborgare, föreningar och näringsliv samt framför allt internt inom kommunen, dels genom att stärka sitt eget arbete med att, i samverkan med Upplandsbygd, stimulera till nya projektansökningar.

Uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang

Revisionsfråga 7: Sker en ändamålsenlig uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang?

Iakttagelser

Enligt Landsbygdsprogrammets handlingsplan ska en årlig uppföljning av arbetet ske som en del i kommunens ordinarie programuppföljning. Varje mål i Landsbygdsprogrammet ska enskilt följas upp och presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott för planering. Kommunen, ska som angivits under revisionsfråga 1, därtill följa upp tre utpekade index från medborgarundersökningen, för att kunna avgöra huruvida Uppsala kommun är en av Sveriges bästa landsbygdskommuner.

Av de underlag vi har erhållit framgår att för både 2019[12] och 2020[13] har en aktualitetsbedömning gjorts av Landsbygdsprogrammet som en del i kommunstyrelsens uppföljning av program och planer. Bedömningen som är gjord har utgått ifrån de fyra utsatta målen för programmet. Utöver detta har vi tagit del av den uppföljning av fullmäktigeuppdrag, kopplat till landsbygdsutveckling, som redovisat till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige inom ramen för årsredovisning 2019 och 2020. Aktualiseringsbedömningen innehåller en övergripande beskrivning av arbetet som genomförs kopplat till de strategier som ingår i landsbygdsprogrammets handlingsplan. Målen kopplat till strategin för lokalt engagemang berörs inte.

Som en del i den årliga uppföljningen av Landsbygdsprogrammet följs även bostadsbyggandet upp. Som angivits under revisionsfråga 1 har kommunstyrelsen beslutat om ”Direktiv för bostadssatsning på landsbygden”, för att det uppsatta målet om planreserv på 400 bostäder ska kunna uppnås senast år 2022. Detta framgår av kommunstyrelsens protokoll 2021-05-12 § 109. Av vår kontroll av kommunstyrelsens protokoll för år 2021 kan vi även konstatera att det förutom i aktualitetsbedömningen, främst är i samband med frågor om fysisk planering som landsbygderna berörs i olika ärenden.

Uppföljning av de tre utpekade medborgarvärdena från SCB sker inom ramen för årsredovisningen. Som angivit under revisionsfråga 1 anger kommunala representanter att de anser det är svårt att utvärdera resultaten utifrån ett landsbygdsperspektiv, då resultaten gäller för hela kommunen.

---

[12] Kommunstyrelsens sammanträde 2019-12-11, § 299.
[13] Kommunstyrelsens sammanträde 2020-12-16, § 319.

Det vi framför allt ser är att kommunen följer upp specifika aktiviteter och projekt som har genomförts med bakgrund i Landsbygdsprogrammet. För projektet Medborgarbudget gjordes t.ex. en utvärdering hösten 2019 för område 1 och i början av 2020 gjordes en utvärdering av område 2. Nästa utvärdering av område 3 ska enligt uppgift ske under 2021. Utvärderingarna innehåller en bl.a. en analys inkluderat lärdomar och rekommendationer för kommande medborgarbudgetar. Exempel som framgår är:

- Förbättrad förankring inom kommunen samt bättre kommunikation om ramarna för medborgarbudgeten och vad kommunen har rådighet över.
- Högre delaktighet från den lokala arbetsgruppen avseende att identifiera lösningar för förslagen.
- Att varje förslag ska utformas av minst tre personer.

Av utvärderingarna rörande medborgarbudget framgår det tydligare hur projektet beaktat mål kopplat till strategin för lokalt engagemang.

För projektet med att etablera servicepunkter på landsbygderna har följeforskning bedrivits av Sveriges lantbruksuniversitet och bl.a. resulterat i en slutrapport till Tillväxtverket som bidraget med finansiering.[14] De intervjuade personerna känner till att denna utvärdering har genomförts och representanter från föreningar har deltagit i enkät och intervju, som en del i utvärderingen. Utvärderingen visar att kommunen vid projektets avslut i december 2020 har etablerat åtta av de planerade nio servicepunkterna. Den nionde servicepunkten var planerad att etableras under första kvartalet 2021, där arbete nu enligt uppgift pågår. För varje servicepunkt har det skrivits avtal, vilka reglerar serviceslag som ska erbjudas, ersättning, kommunens åtaganden liksom det ansvar som ägaren av servicepunkter har för tillgänglighet och hantering av inventarierna.

Utvärderingen av servicepunkterna lyfter bl.a. en ökning av det lokala engagemanget och att invånarna har känt sig mer "sedda" som projektframgångar. En motgång under projektet har varit flertalet byten av projektledare, vilket också har framkommit under intervjuer som något som har påverkat projektarbetet negativt. Även viss byråkrati kring avtal, främst upphandlingsregler, liksom kommunens bristande intresse och förståelse för invånarnas behov har lyfts både i intervjuer med föreningar liksom i slutrapporten. Både i intervjuer med föreningsrepresentanterna och av slutrapporten framgår att det finns behov av att stärka dialogen med en kompletterande struktur, exempelvis genom lokala utvecklingsplaner, samt att den kontinuerliga uppföljningen av servicepunkterna bör användas även i syfte att ytterligare utveckla servicepunkterna i linje med de lokala behoven.

Vad gäller uppföljning av arbetet med den lokala överenskommelsen, LÖK, framkommer att revidering av LÖK ska ske vart femte år och den senaste revideringen gjordes 2018. Från intervjuer med kommunens tjänstepersoner framkommer att det årligen även ska sker en akutalitetsprövning av handlingsplanen för LÖK. Syftet med aktualitetsbedömningen är att se om programmet fortfarande är relevant som styrmedel och om

[14] Wahlström och Norrby, *Nod, nav, punkt … Hur ska vi organisera oss för att säkra en god service på landsbygden? – En rapport från sidan av ett serviceprojekt i Uppsala kommun.* SLU, 2021

det ger den effekt som är tänkt. Vi har tagit del av aktualitetsprövningen av handlingsplanen för LÖK från år 2020 och från intervjuer framkommer det att arbetet med en uppföljning för 2021 är pågående. Från intervjuer framkommer också att personalomsättning har haft en viss inverkan på arbetet med uppföljning av LÖK.

I aktualitetsprövningen av handlingsplanen för LÖK från år 2020 görs bedömningen att inga förändringar av handlingsplanen behöver ske och att det pågår arbete inom ett målområde liksom med kvarvarande uppdrag från 2019. Vi noterar vidare att i kommunstyrelsens protokoll daterat 2020-09-16 § 217, har Uppsala Läns Bildningsförbund beviljats fortsatt projektstöd från kommunen för sitt arbete med LÖK, samt att beslut togs om att LÖK ska återkomma med en redogörelse för hur samordningen med bildningsförbundet liksom LÖK-processen fortlöper.

Angående Landsbygdsberedningens arbete med uppföljning framgår det i intervjuer att beredningen har i uppgift att följa upp projekt och identifiera de projekt/delar i projekten som har fungerat väl och som kommunen bör fortsätta med. De intervjuade anser dock att uppföljningen alltid kan bli bättre och att den uppföljning som görs inte visar hur det går med kommunens landsbygdsarbete som en helhet, utan snarare resultat från olika projekt och aktiviteter. De uppger att det finns en bristande samverkan inom kommunen och att engagemang kring landsbygdsfrågor saknas i de olika verksamheterna. Många frågor som rör landsbygdsutveckling tenderar att komma tillbaka till landsbygdsstrategen, som orimligen kan hantera den mängden av frågor. Detta gör att arbetet med landsbygdsutveckling blir lidande. Bristande styrning genom att landsbygdsprogrammet inte implementerats i kommunkoncernen, redovisas i aktualitetsbedömningar både för år 2019 och 2020. Vi kan i granskningen inte se att kommunstyrelsen vidtagit någon särskild åtgärd kopplat till detta.

Från landbygdsberedningens minnesanteckningar framkommer att uppföljning och utvärdering av projekten Medborgarbudget och Servicepunkter har diskuterats. Även lägesrapporter kring landsbygdsfrågor i kommunen och uppföljning av de olika målen i Landsbygdsprogrammet, bl.a. hur det ser ut med flyttmönster på landsbygden, har tagits upp och hanterats under beredningens sammanträden. Visst fokus har enligt minnesanteckningarna även legat på klimatet och hur en hållbar landsbygd ska utvecklas. Av intervju framgår att det förutom landsbygdsberedningen, främst är i kommunstyrelsens arbetsutskott som rapporteringar från tjänstepersoner sker inom området.

Den externa bild av kommunens uppföljning som ges av de intervjuade föreningarna belyser att föreningarna saknar återkoppling kring de projekt de varit med i. De får ingen eller begränsad feedback kring sitt arbete och upplever att fokus ligger på att redovisa ekonomin. Från intervjuerna med landsbygdsberedningen och tjänstepersonerna noterar vi att även de upplever en saknad av ett tydligt landsbygdsperspektiv i kommunen som helhet.

Bedömning: ***Delvis.***

Revisionsfråga 7: Sker en ändamålsenlig uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang?

Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges målsättning om att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner anser vi inte att kommunstyrelsen har skapat förutsättningar för att kunna följa upp landsbygdsutvecklingen på ett tydligt sätt. Aktualitetsbedömning av

landsbygdsprogrammets handlingsplan bedömer vi sker årligen. Vi kan dock inte se att det sker en tydlig redovisning av hur väl målen inom strategin för lokalt engagemang uppfylls, då redovisningen sker genom en övergripande aktivitetsredovisning. Vi kan av granskningen heller inte identifiera att kommunstyrelsen har agerat på att landsbygdsprogrammets handlingsplan inte är implementerad i hela kommunkoncernen.

Vi ser positivt på att det kopplats följeforskning till projektet servicepunkter och att det genomförts utvärdering av projektet medborgarbudgets delmoment. Det är framför allt i dessa vi kan se att mål kopplat till strategin för lokalt engagemang berörs på ett tydligt sätt. Vi anser att det är mycket viktigt att kommunstyrelsen använder lärdomar från dessa utvärderingar i ett systematiskt landsbygdsutvecklingsarbete.

Vår sammanfattande bedömning utifrån ovanstående är att revisionsfrågan är delvis uppfylld.

Resurser och prioritering

Revisionsfråga 8: Hur ser prioritering av resurser ut mellan stad och landsbygd när det gäller planprocesser, exploateringar, investeringar och teknisk infrastruktur?

Iakttagelser

Vi har i granskningen konstaterat att kommunstyrelsen, som grund till att öka förutsättningarna för att mål rörande bostadsbyggande i de prioriterade tätorterna på landsbygden ska uppnås, har beslutat om direktiv för bostadsatsning på landsbygden. Av direktivet framgår att arbetet ska organiseras i programform för att därigenom tydliggöra hur arbetet ska genomföras.

I granskningen har vi efterfrågat och erhållit data avseende bostadsbyggnadsprognoser fram till omkring 2035 uppdelat på stad/land/stadens omland. Stadens omland omfattar enligt översiktsplanen den del av landsbygden som närmast omger staden. I enlighet med definitionen i landsbygdsprogrammet definieras landsbygd som tätorter med upp till 10 000 invånare, vilket innebär att även stadens omland är att betrakta som landsbygd. Uppgifterna är preliminära och ändras löpande i planeringen. Data har även erhållits avseende genomförda och planerade skattefinansierade investeringar i infrastruktur i kommunens regi 2018-2024 samt planerade investeringar i kommunala bolag för perioden 2022-2031.

De uppgifter som erhållits för de kommunala bolagens investeringar är inte uppdelade avseende stad/land och för infrastrukturuppgifterna har tjänsteperson från stadsbyggnadskontoret, utifrån egen lokalkännedom, delat upp datan i stad/land. Den uppdelning som efterfrågats är således inget som Uppsala kommun redovisar inom ramen för den ordinarie uppföljningen. Datan redovisas som den erhållits från kommunen, d.v.s. utan egna indelningar eller hopslagningar. Eftersom bolagens uppgifter inte är indelade i stad/land redovisas inte erhållna uppgifter, då de inte kan användas i denna granskning syfte. I dialogen kring inhämtning av data har framkommit att ingen aktiv eller tydlig prioritering mellan stad och land görs av resurser, exempelvis vad gäller; planprocesser, exploateringar/investeringar och teknisk infrastruktur. Den data som lyfts fram nedan är därför inte till följd av något aktivt ställningstagande. Det har dock lyfts i dialogen att ett arbete pågår med att strukturera data och göra analyser men att detta är i sin linda och behöver få tid att komma på plats.

Prognosen för antal nytillkomna bostäder visar för de närmsta åren både ett högre antal liksom en snabbare ökningstakt för antalet bostäder i staden jämfört med i stadens omland respektive landsbygden, se diagram 1 nedan.

Diagram 1: Prognos över antal tillkomna bostäder per år fördelat på geografi.

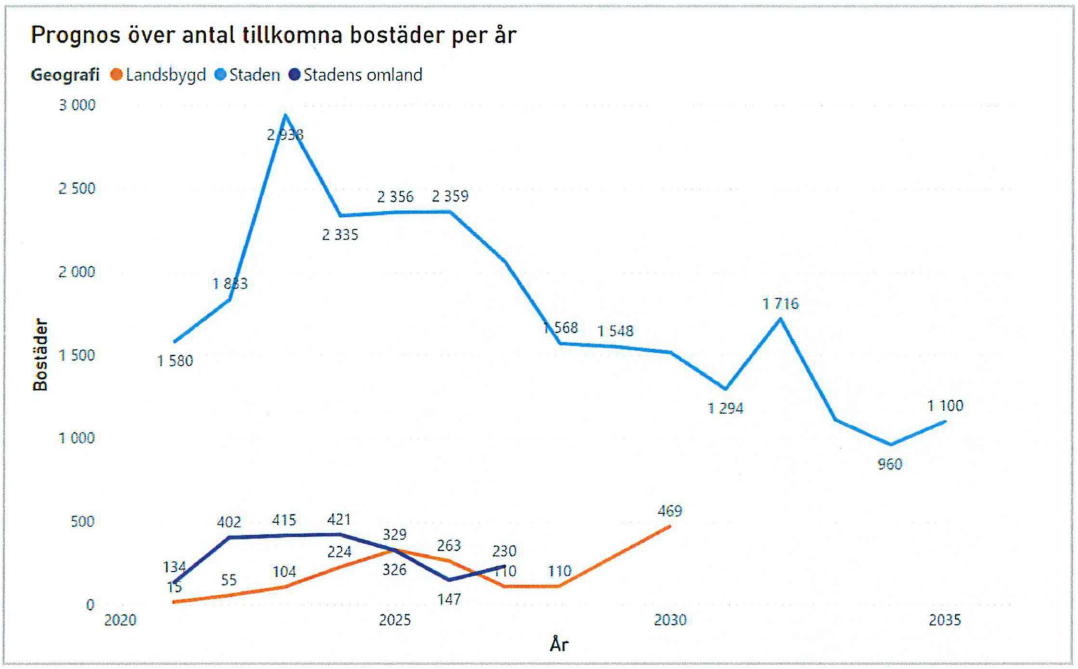

Utifrån den bild som ges ovan finns en planerad byggnation om minst 400 bostäder från 2022 fram till 2027 på landsbygden, vilket dock inte nödvändigtvis är samma sak som målet i direktiv om bostadsbyggande på landsbygden om en sammanlagd ständig planberedskap i de prioriterade tätorterna motsvarande minst 400 bostäder senast från år 2022.

Uppsala kommun har i sin uppföljning tagit fram en bild från mars 2021 som visar bostadsbyggandet som andel av det totala bostadsbeståndet med 2017 som basår, diagram 2 nedan. I denna framkommer att fram till år 2027 håller bostadsbyggandet på landsbygden jämna steg med det i staden, sett som andel av det totala bostadsbeståndet år 2017. Därefter sker ett trendbrott, vilket kan förklaras av att det vid bildens framtagande inte pågick samhällsbyggnadsprojekt som förväntas resultera i färdigställda bostäder efter 2027. Det är troligt att förskjutningar skett som påverkar bilden.

Diagram 2: Prognos över antal nytillkomna bostäder som andel av det totala bostadsbeståndet (2017 basår) per år fördelat på geografi (bild från Uppsala kommun).

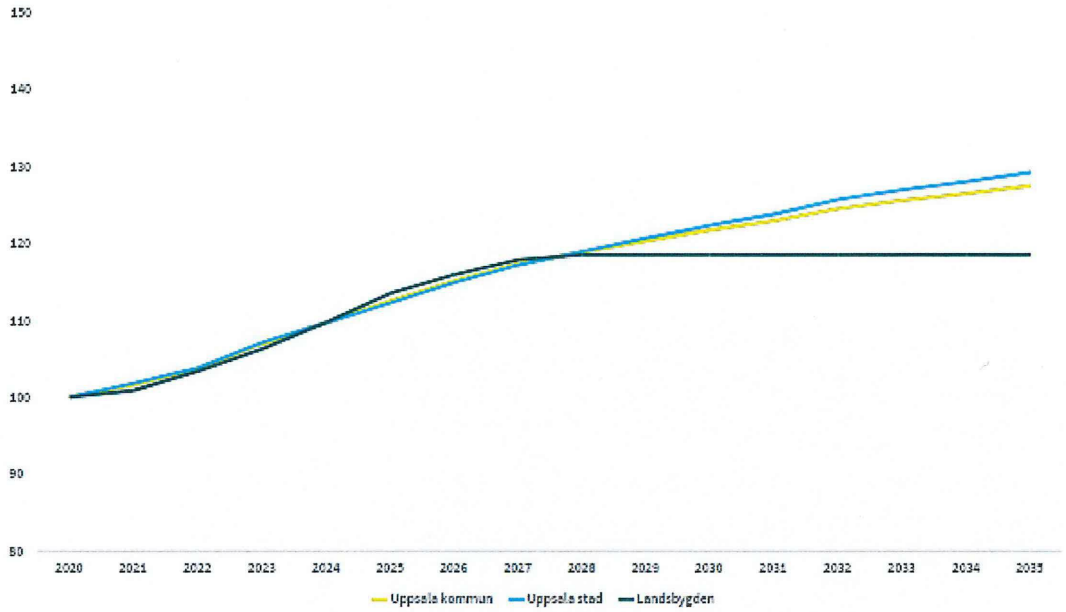

När det gäller bostadsutveckling anger landsbygdsprogrammet, med utgångspunkt i översiktsplanen, att bostadsutveckling utanför Uppsala stad, främst ska ske i prioriterade tätorter och i kollektivtrafiknära lägen för att stödja den befintliga servicen. I diagram 3 och 4 nedan, bryts prognosen av antalet nytillkomna bostäder i stadens omland och landsbygd ner utifrån geografiskt läge. Mellan år 2021 och 2023 visar prognosen att flest bostäder byggs i tätorten Jälla. Inga bostäder finns prognostiserade för tätorten Storvreta, men däremot finns det många projekt i datan där geografiskt läge ej är angivet. Dessa utgör linjen "(Tom)" i diagrammet. Från 2023 däremot, visar prognosen att flest bostäder tillkommer i Storvreta, och efter 2024 finns det inga planerade bostäder i Jälla.

Diagram 3: Prognos över antal nytillkomna bostäder per år fördelat på geografi för stadens omland.

I diagram 4 nedan bryts fördelningen av antalet nytillkomna bostäder på landsbygderna ner utifrån geografiskt läge. Över tid och totalt sett dominerar tätorterna Gunsta, Bälinge-Lövstalöt och Länna vad gäller nytillkomna bostäder.

Diagram 4: Prognos över antal nytillkomna bostäder per år fördelat på geografi för landsbygden.

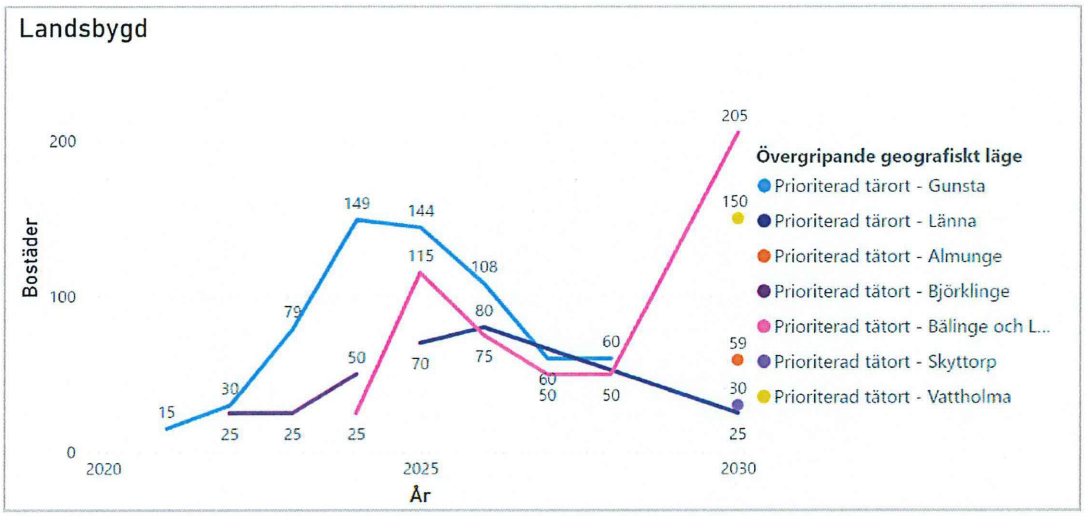

I diagram 5 nedan bryts istället fördelningen av antalet nytillkomna bostäder på upplåtelseform utifrån geografiskt läge. I staden är andelen hyresrätt och bostadsrätt dominerande medan i stadens omland och framförallt på landsbygderna är andelen äganderätt betydligt större. Framförallt andelen och antalet hyresrätter minskar kraftigt på landsbygden trots att byggnationen förväntas huvudsakligen ske i de prioriterade tätorterna (se diagram 4). Det finns också en förhållandevis stor andel där upplåtelse-formen inte är angiven i staden och på landsbygden.

Diagram 5: Fördelning av upplåtelseform per geografi.

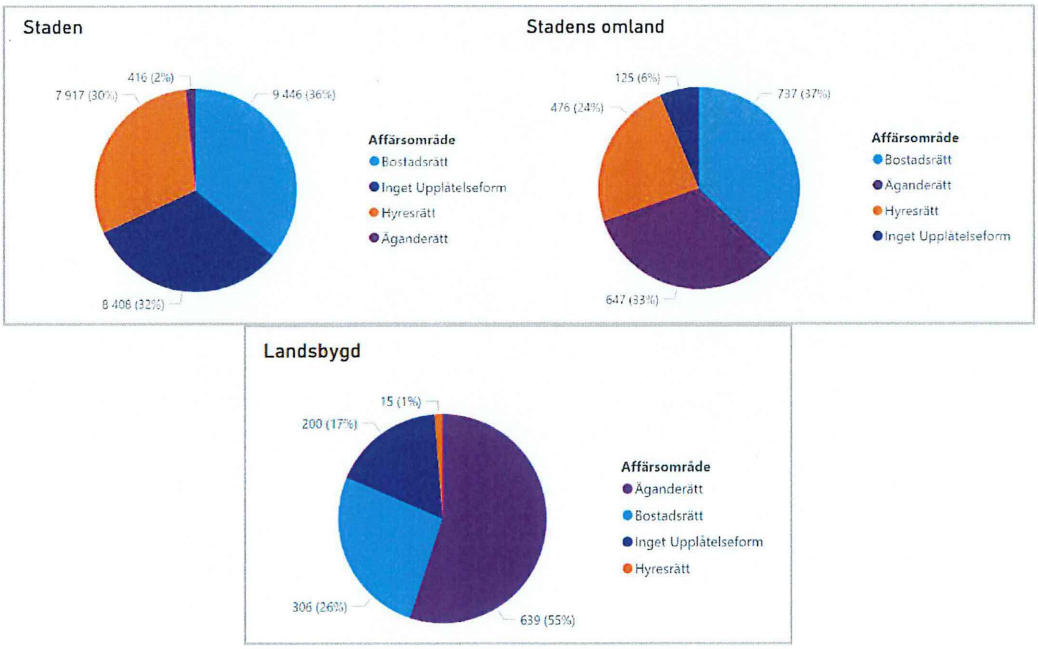

I de samtal som genomförts i samband med inhämtning av data har framkommit att två anledningar till att byggnation på landsbygden kan ta längre tid att genomföra än i staden är; den rådighet kommunen har över marken och vilken aktör som ska bygga. Högre rådighet över marken gör att kommunen har större möjlighet att styra projektens innehåll samt kontrollera framdriften i processen. Generellt sett är aktörer på landsbygderna mindre och har inte samma vana av planprocessen som i staden. I diagram 6 nedan bryts därför fördelningen av antalet nytillkomna bostäder på markägare ner utifrån geografiskt läge. Som kan ses i diagrammen dominerar kommunen som markägare i staden (även exkl flerbostadshus och studentbostäder). Det bör noteras att kommunen kan välja att sälja marken till en exploatör eller kommunalt bolag under processens gång, varför detta inte ska ses som ett tecken på att kommunen kommer exploatera bostäderna själva. De uppgifter avseende byggaktör per projekt som fanns i datan visade sig vara mycket ofullständig och analyseras därför inte vidare.

Diagram 6: Fördelning av markägare per geografi.

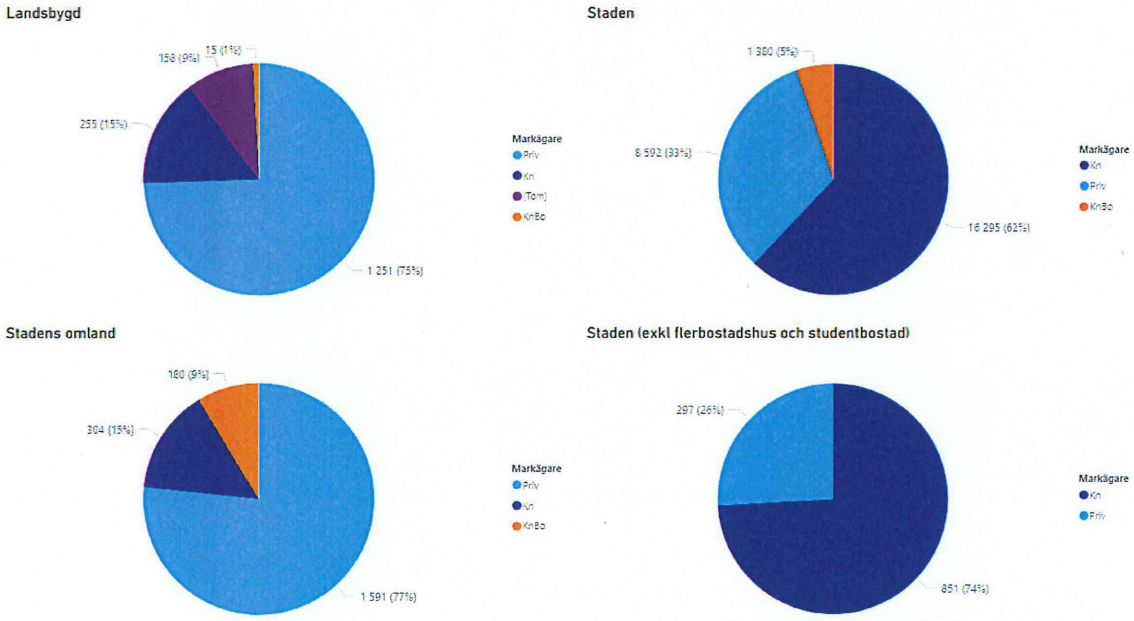

I diagram 7 nedan visas hur många bostäder som tillkommer per projekt, samt projektens geografiska läge. 13 projekt har exkluderas beroende på att de saknar projekt-id. Detta avser främst landsbygdsprojekt i tidigt planeringsstadie. Ur diagrammet kan utläsas att flest nybyggnadsprojekt finns i staden, liksom att de projekt som genererar flest bostäder också återfinns i staden. Det totala antalet nytillkomna bostäder respektive totala antalet projekt summeras i diagram 7-1 respektive 7-2. Antalet nytillkomna bostäder i staden (26 267 st) skiljer sig avsevärt från landsbygderna (totalt 795 st) och stadens omland (2 075 st). Antalet projekt är antalsmässigt flest i staden i diagram 7-2 och antalet bostäder per projekt är ca 3 ggr högre i staden än stadens omland respektive landsbygden. Sett till fördelningen av projektledare återfinns flest projekt-ledare som ansvariga för projekten i staden och en projektledare som är ansvarig för samtliga projekt på landsbygden, se diagram 7-3. Snittet på antalet projekt per projektledare för stadens omland och landsbygd ligger högre än stadens snitt, se

diagram 7-4. Snittet för alla tre geografiska lägen ligger på 2,2 och illustreras av den streckade linjen.

Diagram 7 - 1-4: Fördelning av projekt, bostäder respektive projektledare utifrån geografi.

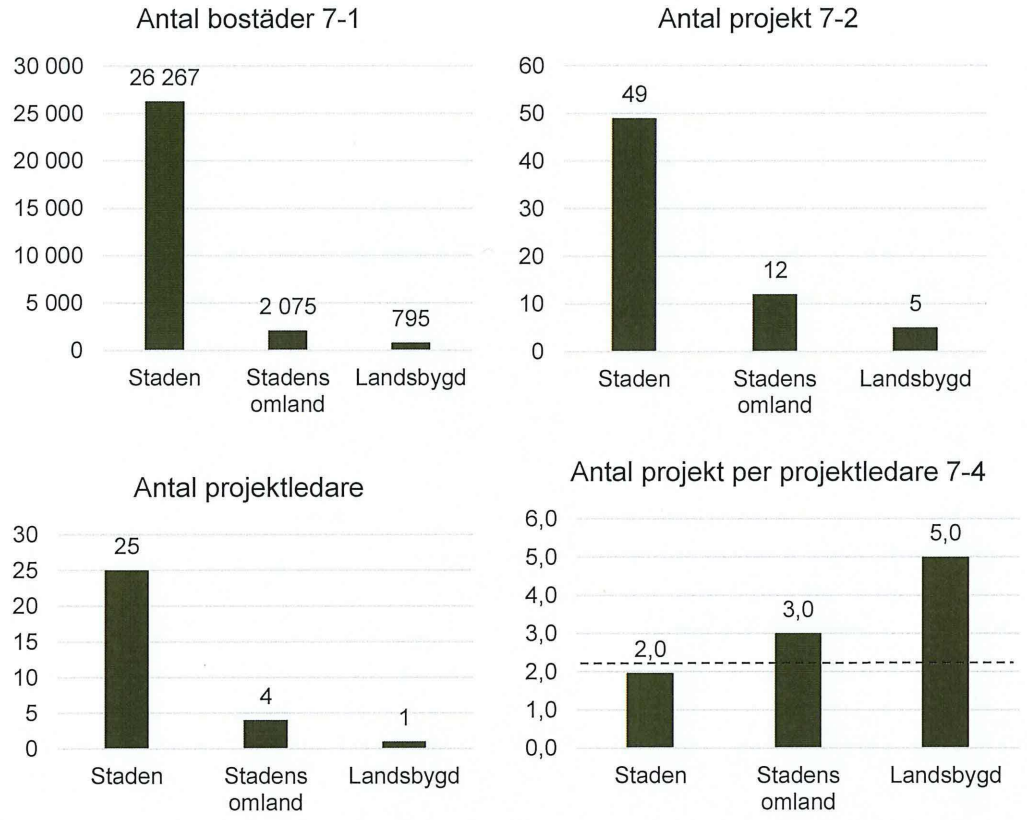

Uppgifterna angående investeringar i infrastruktur inom Gatu- och samhällsmiljönämnden visas i diagram 8. Nämnden ansvarar för skattefinansierade investeringar i infrastruktur exempelvis; allmän plats, vägar, gång-/cykelvägar, stråk, förbindelser (broar, tunnlar), parker, friluftsområden, hållbart resande och teknik avseende egen regi/driftorganisation. Generellt sett är kommunen inte väghållare på landsbygden utan ansvar för infrastrukturen på landsbygden åvilar till största delen antingen Trafikverket eller vägföreningar. Kommunen ger dock bidrag till ett antal vägföreningar inkl bidrag till deras investeringar. Uppdelningen har gjorts utefter tjänsteperson på stadsbyggnadskontorets lokalkännedom och kan innehålla mindre felaktigheter samt att det kan också finnas vissa ej specificerade åtgärder som även utförs på landsbygden i projekt som har en mer övergripande karaktär. Generellt ligger andelen av investeringarna som kan hänföras till landsbygd mellan 0,5–7,8% där snittet uppgår till 3%.

Diagram 8: Investeringar (mnkr), Gatu- och samhällsmiljönämnden, 2018-2024 utifrån geografi

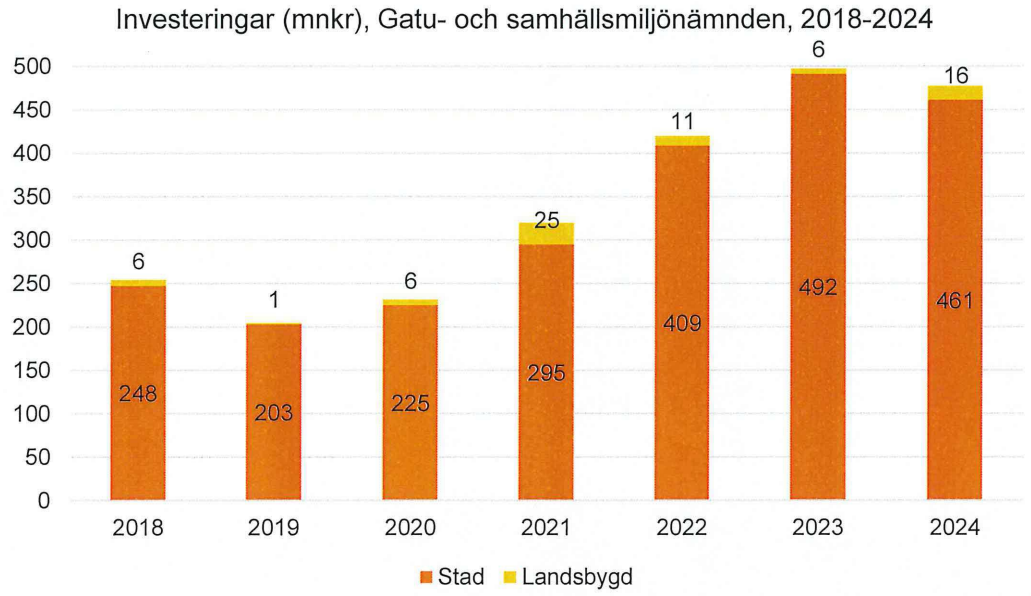

Bedömning, se slutsats/kommentarer nedan.

Revisionsfråga 8: Hur ser prioritering av resurser ut mellan stad och landsbygd när det gäller planprocesser, exploateringar, investeringar och teknisk infrastruktur?

Slutsats/kommentarer

Tyngdpunkten i underlagen är att en mycket stor andel (omkring 90% sett till 2035) bostadsbyggnation ska ske i staden, dock förefaller fram till 2027 balans råda i bostadsbyggandet mellan stad och land sett som andel av det totala bostadsbeståndet. Sett till kommunens mål om bostadsbyggnation i de prioriterade tätorterna på landsbygden, är det i princip enbart i de prioriterade tätorterna som byggnation planeras i de underlag vi tagit del av. I underlagen finns en planerad byggnation om minst 400 bostäder från 2022 fram till 2027 på landsbygden, vilket dock inte är samma sak som sammanlagd ständig planberedskap enligt kommunens uppsatta mål.

Vad gäller upplåtelseformer skiljer sig detta åt mellan stad och land, vilket är naturligt då efterfrågan på bostäder på landsbygden generellt sett kan antas vara högre till förmån för äganderätt/småhusbyggnation än flerbostadshus (hyresrätter, bostadsrätter), vilka i sin tur är mer förekommande i staden. Kommunen bör dock se över fördelningen av hyresrätter på landsbygden/stadens omland, då denna är låg i syfte att främja boende på landsbygden för alla grupper. Baserat på markägandet är kommunens möjligheter att styra tydligt starkare i staden, vilket kan påverka såväl framdrift som upplåtelseformer. De uppgifter avseende byggaktör per projekt som fanns i datan visade sig vara ofullständig, vilket kan vara en följd av att flertalet projekt ännu ligger i planeringsstadie och därför inte har tilldelats en byggaktör.

Vad gäller investeringar i infrastruktur inom gatu- och samhällsmiljönämnden är det svårt att dra några slutsatser. Dels är uppdelningen inget kommunen arbetar med i ordinarie uppföljning, dels åvilar ansvar för infrastrukturen på landsbygden till största delen antingen Trafikverket eller vägföreningar. Samtidigt kan kostnaderna variera stort beroende på vilken typ av infrastruktur som måste byggas. Utifrån detta är investeringsutgifterna en dålig approximation för prioritering av resurser inom infrastruktur från kommunens sida.

Under uppdragets genomförande har framkommit att ingen aktiv eller tydlig prioritering mellan stad och land görs av resurser exempelvis vad gäller planprocesser, exploateringar/investeringar och teknisk infrastruktur. Den data som lyfts fram är därför inte till följd av något aktivt ställningstagande. Prioriteringar har vi inte kunnat konstatera ha skett i de underlag vi tagit del av. Vi kan också konstatera, utifrån andra kommuners arbete, att det finns de som har kommit längre än Uppsala kommun med att samla in data, göra analyser och prioriteringar av investeringar/exploateringar, teknisk infrastruktur och projekt efter olika kategorier exempelvis; geografisk indelning, måluppfyllelse, typ av investering, lönsamhet med mera. Ett arbete pågår inom kommunen med insamling och analys av data på detta område som vi ser positivt på men vi kan konstatera att det är i ett tidigt stadium och behöver utvecklas vidare.

Konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar

Revisionsfråga 9: Belyses konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar?

Iakttagelser

Som konstaterats under tidigare fråga sker ingen aktiv eller tydlig prioritering mellan stad och land av resurser exempelvis vad gäller planprocesser, exploateringar/investeringar och teknisk infrastruktur. Medvetna och tydliga prioriteringar finns inte beskrivna i de underlag vi tagit del av. Av samma anledning ser vi inga konsekvenser beskrivna för landsbygden i det vi tagit del av.

Bedömning: ***Nej.***

Revisionsfråga 9: Belyses konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar?

Med anledning av att det inte finns medvetna och tydliga prioriteringar beskrivna i underlagen bedömer vi att konsekvenser för landsbygden, som en följd därav, inte belyses.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Uppsala kommun genomfört en granskning av kommunstyrelsens samverkan inom landsbygdsutvecklingen, samt en analys av prioriteringar av resurser inom stadsbyggnadsområdet och planer mellan stad och landsbygd. Syftet är att granska om kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig samverkan, för att målet om att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska kunna uppnås. I granskningen ska också en analys göras av hur resursprioritering inom samhällsbyggnadsområdet ser ut.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte helt säkerställer en ändamålsenlig samverkan, för att målet om att Uppsala ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner ska kunna uppnås.

Rekommendationer

- Säkerställ att landsbygdsprogrammet med tillhörande handlingsplan implementeras i hela kommunkoncernen.
- Säkerställ att metoderna för att kunna mäta, följa upp, och analysera i vilken grad olika åtgärder bidrar till måluppfyllelse utvecklas. Utveckla även redovisningen så att det ges en tydligare bild av hur arbetet med strategin lokalt engagemang utvecklas som en del i redovisningen av hur utvecklingen mot att bli en av Sveriges bästa landsbygdskommuner fortskrider som helhet.
- Säkerställ att det skapas en tydligare struktur och förutsättningar för en mer kontinuerlig samverkan med lokala utvecklingsgrupper, föreningsliv och medborgardialog, än den som sker i projektform, exempelvis servicepunkter och medborgarbudget. Ett exempel på hur det kan ske är att initiera ett arbete med lokala utvecklingsplaner som sedan även kan leda till fler projektansökningar om stöd från Upplandsbygd lokalt ledd utveckling.
- Beakta hur landsbygdsberedningen eventuellt skulle kunna utvecklas genom representation från landsbygdens föreningar och näringsliv. Detta med hänsyn taget till pågående utredning av stads- och bygderåd.
- Överväg att utöka den tjänst som arbetar med landsbygdsutvecklingen och stärk samordningen mellan arbetet med landsbygdsprogrammet och arbetet med lokala överenskommelser.
- Säkerställ att det tas fram en kommunikationsstrategi kopplat till arbetet med landsbygdsprogrammet, som grund till att skapa bättre förutsättningar för att; landsbygdsprogrammets mål och aktiviteter tydligare ska förankras inom kommunkoncernen, som stöd i samverkan med externa parter samt att arbetet med landsbygdsutveckling som helhet ska få en större genomslagskraft. I en kommunikationsstrategi bör även information om Upplandsbygd lokalt ledd utveckling inkluderas.
- Fortsätt arbetet med att samla in och analysera data. Insamling och analys av data kan leda till bättre beslutsfattande kring investeringar/exploateringar, teknisk infrastruktur och projekt efter olika kategorier exempelvis; geografisk indelning, måluppfyllelse, typ av investering, lönsamhet med mera. Vi kan konstatera att det pågår ett arbete inom kommunen som vi ser positivt på men vi kan även konstatera att det är i ett tidigt stadium och bör utvecklas vidare.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Finns en tydlig styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan?	**Delvis:** Av främst landsbygdsprogrammet med tillhörande handlingsplan, lokal överenskommelse och Upplandsbygds strategi bedömer vi att det finns en tydlig dokumenterad styrning som grund till en ändamålsenlig samverkan. Vi bedömer inte att kommunens styrdokument är tillräckligt implementerade i kommunkoncernen och det finns behov av att förbättra förutsättningarna för att kunna mäta landsbygdsutvecklingen relaterat till fullmäktiges mål inom området.	
2. Finns en tydlig struktur (organisation av samverkan med olika aktörer) för att främja en ändamålsenlig samverkan?	**Delvis:** Upplandsbygd utgör ett tydligt forum för samverkan, där kommunen möter representanter både från privat och ideell sektor. Kommunens åtgärder för att främja samverkan bedömer vi främst består av projektinsatser som inte skapar en tydlig grund för en kontinuerlig samverkan, som vi till del bedömer saknas. Samverkan i projekten bedöms dock fungera väl. Landsbygdsberedningen verkar för ökad samverkan och samordning men vi bedömer att det saknas en etablerad samverkanstruktur för att med kontinuitet och tydlighet kunna bedriva en aktiv dialog med landsbygdernas föreningar. När det gäller kommunens interna samverkan avseende landsbygdsfrågor och landsbygdsprogrammet som helhet, anser vi att det saknas en tydlig samordning av arbetet kring landsbygdsprogrammet på tjänstepersonsnivå. Orsaker till detta anges vara personalomsättning och omorganisation men vi bedömer att resursfrågan behöver beaktas, kopplat till fullmäktiges höga målsättning.	

3. Sker ett aktivt arbete för att stimulera till samverkan och lokalt engagemang? Avseende att: - Skapa förutsättningar för ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang. - Skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog. - Öka andelen unga som är engagerade inom landsbygdsutvecklingen.	**Delvis:** Vid en avstämning av de aktiviteter som är kopplade till strategin för lokalt engagemang framgår att det bedrivs eller har bedrivits ett arbete med dem med framför allt i projektform. Utifrån detta ses arbete med att "skapa förutsättningar för en kontinuerlig dialog" som ett tydligt förbättringsområde. Pandemin och personalomsättning bedömer vi tydligt påverkat förutsättningarna för ett mer aktivt arbete med aktiviteterna, både när det gäller intern och extern samverkan. Vi bedömer bland annat att stärkt samordning mellan arbetet med landsbygdsprogrammet och de lokala överenskommelserna samt en möjlig initiering av arbete med lokala utvecklingsplaner, som viktiga framgångsfaktorer.	
4. Finns det en aktuell kommunikationsstrategi?	**Nej:** Vi kan konstatera att informationsinsatser sker i samband med olika aktiviteter och projekt. Information sprids även med regelbundenhet via informationsskärmar på servicepunkterna samt i kommunens nyhetsbrev om kommunens landsbygdsutveckling. Vi kan även konstatera att det inte har tagits fram någon kommunikationsstrategi, vilket vi bedömer är en påtaglig brist.	
5. Sker en aktiv samverkan med Leader Upplandsbygd?	**Ja:** Uppsala kommun är representerade av både politiker och tjänstepersoner i Upplandsbygds olika grupper, bland annat LAG och kommungruppen. Vår bedömning är att det sker en aktiv samverkan med Upplandsbygd men att den också skulle kunna utvecklas genom en högre kontinuitet och ett mer förankrat arbete med landsbygdsfrågor i kommunkoncernen som helhet.	
6. Leder samverkan med Leader Upplandsbygd till konkreta resultat?	**Ja:** Vi bedömer att kommunens samverkan med Upplandsbygd leder till konkreta resultat genom de projekt som beviljats och genomförts i kommunen. Vi bedömer även att det finns en stor potential för kommunen att utveckla detta arbete vidare.	

7. Sker en ändamålsenlig uppföljning av samverkan och arbetet med lokalt engagemang?	**Delvis:** Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges målsättning om att vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner anser vi inte att kommunstyrelsen har skapat förutsättningar för att kunna följa upp landsbygdsutvecklingen på ett tydligt sätt. Aktualitetsbedömning av landsbygdsprogrammets handlingsplan bedömer vi sker årligen. Vi kan dock inte se att det sker en tydlig redovisning av hur väl målen inom strategin för lokalt engagemang uppfylls, då redovisningen sker genom en övergripande aktivitetsredovisning. Vi kan av granskningen heller inte identifiera att kommunstyrelsen tydligt har agerat på att landsbygdsprogrammets handlingsplan inte är implementerad i hela kommunkoncernen. Det är positivt att det kopplats följeforskning till projektet servicepunkter och att det genomförts utvärdering av projektet medborgarbudgets delmoment. Det är viktigt att lärdomar leder till ett systematiskt landsbygdsutvecklingsarbete.	
8. Hur ser prioritering av resurser ut mellan stad och landsbygd när det gäller planprocesser, exploateringar, investeringar och teknisk infrastruktur?	**Slutsats/kommentarer:** Medvetna och tydliga prioriteringar har vi inte kunnat konstatera ha skett i de underlag vi tagit del av. Vi kan också konstatera utifrån andra kommuners arbete att det finns de som har kommit längre än Uppsala kommun med att samla in data, göra analyser och prioriteringar. Ett arbete pågår inom kommunen som vi ser positivt på men vi kan konstatera att det är i ett tidigt stadium och behöver utvecklas vidare.	
9. Belyses konsekvenser för landsbygden av gjorda prioriteringar?	**Nej:** Med anledning av att det inte finns medvetna och tydliga prioriteringar beskrivna i underlagen bedömer vi att konsekvenser för landsbygden, som en följd därav, inte belyses.	

Bilagor

Bilaga 1 – Kort beskrivning av intervjuade föreningar och organisationer

Information hämtad från respektive förenings hemsida (Tunatorget facebooksida) 2021-08-13.

Upplandsbygd Lokalt Ledd Utveckling (tidigare förening: Leader Upplandsbygd)
Upplandsbygd Lokalt Ledd Utveckling är en ideell förening vars övergripande mål är att främja utveckling av landsbygd, öka samverkan mellan stad och land samt stödja aktiviteter som skapar en attraktiv landsbygd. Detta görs genom att vara en drivande partner i projekt tillsammans med aktörer från landsbygden. Föreningen arbetar enligt Leader-metoden, vilket är en utvecklingsmetod där ett område går samman och tar fram en strategi för en ekonomisk utveckling av landsbygden vilket sker genom att bevilja lokala projekt som stödjer de uppsatta målen (Upplandsbygd, u.å.). Den senaste utvecklingsstrategin från Upplandsbygd sträcker sig fram till år 2020 och ett förslag till en ny strategi har
under hösten lämnats in till Jordbruksverket för godkännande. Upplandsbygds kansli är beläget i Storvreta.

Rasbo I Samverkan
Föreningen Rasbo I Samverkan, RiS, initierar, behandlar liksom driver demokrati och utvecklingsfrågor som berör invånarna i församlingarna Rasbo, Rasbokil, Tuna och Stavby (Rasbo, 2021). Fokus för föreningen är att sprida information och vara en länk mellan det offentliga samhället och befolkningen i Rasbobygden för att främja "*ett hållbart, inkluderande och jämställt engagemang i alla åldersgrupper*" (Rasbo, 2021).

Storvreta utvecklingsråd
Storvreta utvecklingsråd är ett forum för alla Storvretas föreningar och bildades 2011 (Storvreta, 2020). Syftet är att främja utvecklingsarbetet av Storvreta genom samarbete mellan de olika föreningarna i Storvreta (Storvreta, 2020). Genom att kalla till ordförandemöte får de engagerade föreningarna komma till tals och lyfta frågor och förslag från de boende (Storvreta, 2020). Vid viktiga frågor kallar utvecklingsrådet till en bredare medborgardialog (Storvreta, 2020).

Vattholma I Samverkan
Vattholma i Samverkan är en paraplyförening där medlemmarna består av ett trettiotal företag och föreningar i Vattholma med omnejd. Föreningen har nära anknytning till Servicepunkt Vattholma och har ansvar för lokal och offentlig information, till exempel från kommunen. Genom föreningen kan frågor och förslag på utveckling kommuniceras med kommunen och tillsammans utveckla olika former av service i bygden.

Tunatorget
Föreningen Tunatorget är en ideell förening som ligger bakom "*den nya servicepunkten i Tuna*" (Tunatorget, 2019). Avsikten med servicepunkten är att skapa en mötesplats för "*service, gemenskap och utbyte av goda tankar och idéer för framtiden*" (Tunatorget, 2019).

Järlåsa Bygdegårdsförening

Järlåsa bygdegårdsförening driver den ideella verksamheten Järlåsa Bygdegård (Järlåsa Bygdegård, 2021). Föreningens viktigaste funktion är att *"tillhandahålla och hyra ut samlingslokaler till föreningar, privatpersoner, kyrkliga organisationer och företag"* (Järlåsa Bygdegård, 2021). Föreningen anordnar även aktiviteter så som t.ex. filmvisning, musikcafé och julmarknad, både på egen hand samt tillsammans med andra aktörer (Järlåsa Bygdegård, 2021).

Knutby i Samverkan

Webbsidan www.knutby.nu utgör en portal för Knutby i samverkan. Portalen innehåller information om föreningar i Knutby samt olika verksamheter, företag, kyrkan m.m. som finns i Knutby som helhet samt länkar till information från kommunen.

Uppsala Läns Bildningsförbund

Bildningsförbundet är en mötesplats i Uppsala län för samverkan, erfarenhetsutbyte och utvecklingsarbete (Uppsala Läns Bildningsförbund, u.å.). Förbundet arbetar för att främja arbetet med folkbildningen i länet (Uppsala Läns Bildningsförbund, u.å.). Länets studieförbund, folkhögskolor och länsbiblioteket utgör förbundets medlemsorganisationer (Uppsala Läns Bildningsförbund, u.å.).

Bilaga 2 – Projekt inom Uppsala kommun som har beviljats av Upplandsbygd

Projekt hämtade från Upplandsbygds rapport över beviljade projekt 2015-2020:

- Projekt som berör Upplandsbygds samtliga eller några av Upplandsbygds 4 kommuner:
    - Mer lokal mat för dig och mig
    - Skolträdgården i Hågaby
    - Alternativa livsmedelsnätverk i Uppland
    - Upplands fotbollsföreningar som landsbygdsutvecklare
    - Ung i Upplandsbygd
    - LLUST
    - RIKARE VATTEN
    - Inkluderande Upplandsbygd 2030
    - Hållbart Entreprenörskap 2030
    - Förstudie integration Upplandsbygd
    - Uppbyggarna
        - Konsert för unga Rasbo kulturvecka 2019
        - Skolodling på Almunge skola
        - Tunatorget
        - Upptäck Uppland
        - Vattenbesparande Tekniker Järlåsa
        - Skyltning av Åstråken
- Projekt som berör Östhammar, Knivsta och Uppsala kommun
    - Ullförmedlingen
- Projekt som bara berör Uppsala kommun:
    - Odlingskunskap för ett hållbart samhälle
    - Mobilt projektkontor—Uppsökarna
    - Landsbygdens säkerhets- och miljövärden
    - Utvecklingscheckar (delades ut under 2016-2017. Medlen kom från den tidigare föreningen Leader Upplandsbygd. Maxbelopp 50 000 kr.)
        - Landsbygdsmatchning – Studenter, företag och organisationer tillsammans för en starkare landsbygd
        - Kulturbete i Vällnora bruk
        - Kulturmarknad och musik i Hagby
        - Åstråken-värt en omväg: Projekt marknadsföring
        - Linlada
        - Agroforestry Demonstrationsodlingar
        - Bättre LAN på landet

Bilaga 2 – Fortsättning: Projekt inom Uppsala kommun som har beviljats av Upplandsbygd

Lista hämtad från Upplandsbygds hemsida över mindre projekt, som kan vara kopplade till större projekt.

- Utvecklingscheck - 2016-04 - Kulturmarknad och musik i Hagby - Utvecklingscheck
- Utvecklingscheck - 2016-05 - Åstråken - värt en omväg: Projekt marknadsföring
- Utvecklingscheck - 2016-07 - Bättre Lan på landet - Utvecklingscheck
- Utvecklingscheck - 2016-09 - Linlada
- Utvecklingscheck - 2016-11 - Utveckling av service kring lanthandeln i Oxsätra
- Utvecklingscheck - 2016-23 - Agro Forestry demonstrationsodlingarna
- Utvecklingscheck - 2016-30 - Bättre kanotled i Fyrisån
- Utvecklingscheck - 2016-26 - Kulturbete i Vällnora bruk
- Utvecklingscheck - 2016-36 - Landsbygdsmatchning
- Småprojekt Uppbyggarna - UB1 - Konsert för unga Rasbo kulturvecka 2019
- Småprojekt Uppbyggarna - UB10 - Skolodling på Almunge skola
- Småprojekt Uppbyggarna - UB23 - Tunatorget
- Ungdomsprojekt - UU2 - Järlåsa vårfest deluxe 2018
- Ungdomsprojekt - UU3 - Självstyrande ungdomsgård i Åkerlänna
- Ungdomsprojekt - UU4 - Kilens hundrasthage
- Ungdomsprojekt - UU7 - Rasbo IK föreningslokal
- Småprojekt Uppbyggarna - UB8 - Upptäck Uppland
- Småprojekt Uppbyggarna - UB24 - Vattenbesparande Tekniker Järlåsa
- Småprojekt Uppbyggarna - UB25 - Skyltning av Åstråken

2021-12-17

Lena Salomon

Uppdragsledare

Peter Aschberg

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Uppsala kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2021-04-16. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.